

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (prvá komora)
z 5. októbra 2004^{*}

Vo veci T-45/01,

Stephen Sanders, bytom v Oxon (Spojené kráľovstvo), a 94 žalobcov, ktorých mená sú uvedené v prílohe, v zastúpení: P. Roth, QC, I. Hutton a A. Howard, barristers,

žalobcovia,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: J. Currall a L. Escobar Guerrero, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Rada Európskej únie, v zastúpení: pôvodne J.-P. Hix a A. Pilette, neskôr J.-P. Hix a B. Driessen, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania,

^{*} Jazyk konania: angličtina.

ktorej predmetom je návrh na náhradu majetkovej ujmy, ktorá žalobcom údajne vznikla z dôvodu, že na výkon práce v spoločnom podniku Joint European Torus (JET) neboli prijatí ako dočasní zamestnanci Spoločenstiev,

SÚD PRVÉHO STUPŇAEURÓPSKÝCH
SPOLOČENSTIEV (prvá komora),

v zložení: predseda B. Vesterdorf, sudcovia M. Jaeger a H. Legal,
tajomník: J. Plingers, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaniach z 8. mája a 23. septembra 2003,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

- 1 Článok 1 druhý odsek Zmluvy ESAE stanovuje:

„Poslaním Spoločenstva je prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne v členských štátoch a k rozvoju vzťahov s inými krajinami vytváraním predpokladov potrebných pre urýchlený vznik a rast jadrových priemyslov.“

2 Článok 2 ESAE stanovuje najmä, že na účel plnenia svojho poslania má Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (ESAE) podporovať výskum a zabezpečovať rozširovanie technických poznatkov.

3 Článok 49 ESAE stanovuje:

„O založení spoločného podniku rozhoduje Rada.

Každý spoločný podnik má právnu subjektivitu.

V každom členskom štáte požíva najširšiu spôsobilosť na práva a právne úkony, ktoré príslušný vnútroštátny právny poriadok priznáva právnickým osobám, môže najmä nadobúdať a scudzovať majetok, ako aj má právo žalovať a byť žalovaný.

Pokiaľ ustanovenia tejto zmluvy alebo jeho stanovy neustanovujú inak, každý spoločný podnik sa bude riadiť právnymi predpismi platnými pre priemyselné alebo obchodné podniky; stanovy môžu obsahovať podporné odkazy na vnútroštátne právne predpisy členských štátov.

Pokiaľ nie je na základe ustanovení tejto zmluvy príslušný Súdny dvor, spory týkajúce sa spoločných podnikov sú rozhodované príslušnými vnútroštátnymi súdnymi orgánmi.“

4 Podľa článku 51 ESAE:

„Komisia bude zodpovedná za výkon všetkých rozhodnutí Rady týkajúcich sa založenia spoločných podnikov až dovtedy, kým nebudú vytvorené orgány zodpovedné za prevádzku týchto podnikov.“

5 Článok 152 ESAE stanovuje:

„Súdny dvor má právomoc rozhodovať všetky spory medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami v medziach a za podmienok stanovených služobným poriadkom alebo podmienkami zamestnávania.“

6 Podľa článku 151 ESAE:

„Súdny dvor má právomoc rozhodovať spory o náhrade škody podľa článku 188 ods. 2 [ESAE].“

7 Podľa článku 188 druhého odseku ESAE:

„V prípade mimozmluvnej zodpovednosti, Spoločenstvo v súlade so všeobecnými zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov nahradí všetky škody spôsobené jeho orgánmi alebo jeho zamestnancami pri výkone ich povinností.“

- 8 Spoločný podnik (joint undertaking) Joint European Torus (JET), pre ktorý žalobcovia pracovali, bol založený rozhodnutím Rady 78/471/ESAE z 30. mája 1978 (Ú. v. ES L 151, s. 10) na realizáciu programu ESAE „Jadrová syntéza“, ktorý predpokladal zostrojenie, prevádzkovanie a využívanie veľkého torusového zariadenia typu tokamak a jeho prídavných zariadení. Projekt JET, ktorý mal pôvodne trvať dvanásť rokov, bol trikrát predĺžený: rozhodnutím Rady 88/447/ESAE z 25. júla 1988 (Ú. v. ES L 222, s. 4) do 31. decembra 1992, rozhodnutím Rady 91/677/ESAE z 19. decembra 1991 (Ú. v. ES L 375, s. 9) do 31. decembra 1996 a napokon rozhodnutím Rady 96/305/ESAE zo 7. mája 1996 (Ú. v. ES L 117, s. 9) do 31. decembra 1999. Program potom pokračoval v rámci European fusion development agreement (Európska dohoda o vývoji jadrovej syntézy).
- 9 Podľa stanov spoločného podniku (ďalej len „stanovy“), ktoré sú prílohou rozhodnutia 78/471, je sídlom podniku Culham, Oxfordshire, Spojené kráľovstvo a jeho členmi sú okrem ESAE aj členské štáty alebo ich úrady a agentúry pôsobiace v oblasti jadrovej energie, predovšetkým hostiteľská organizácia United Kingdom Atomic Energy Authority (UKAEA), a po rozhodnutí 91/677 aj Švajčiarska konfederácia.
- 10 Stanovy uvádzajú, že orgánmi JET sú rada a riaditeľ projektu. Rade JET pomáha výkonný výbor, pričom rada JET je oprávnená vyžiadať si stanovisko vedeckej rady.
- 11 Podľa článku 4.2.2 stanov:

„Rada JET najmä:

...

- d) navrhuje riaditeľa a vedúcich pracovníkov projektu s cieľom ich prijatia Komisiou alebo v prípade potreby hosťiteľskou organizáciou a určuje dobu ich pridelenia, schvaľuje celkovú štruktúru projektového tímu a rozhoduje o postupoch zaradovania a riadenia pracovníkov;

...

- f) v súlade s článkom 10 schvaľuje ročný rozpočet vrátane plánu pracovných miest, plánu rozvoja projektu a odhadu výdavkov projektu.“

12 Podľa článku 7 stanov je riaditeľ projektu výkonným a štatutárnym orgánom spoločného podniku, ktorý „uskutočňuje plán rozvoja projektu a riadi realizáciu projektu v rámci vymedzenom pokynmi rady JET“. „Riaditeľ projektu najmä:

- a) organizuje, riadi a kontroluje projektový tím;
- b) predkladá rade JET návrhy základnej štruktúry projektového tímu a návrhy na vymenovanie vedúcich pracovníkov.“

- 13 Článok 8 stanov, ktorý sa týka projektového tímu, vo svojom pôvodnom znení použiteľnom do 21. októbra 1998 (pozri body 25 a 26 nižšie) stanovuje:

„8.1 Projektový tím pomáha riaditeľovi projektu pri plnení jeho úloh. Počet jeho pracovníkov je určený v pláne pracovných miest, ktorý je súčasťou ročného rozpočtu. Projektový tím je zložený z pracovníkov poskytnutých členmi spoločného podniku v súlade s [článkom] 8.3., ako aj z iných pracovníkov. Členovia projektového tímu sú prijímaní podľa ustanovení [článkov] 8.4 a 8.5 [nižšie] týchto stanov.

8.2 Zloženie projektového tímu musí vyjadrovať primeranú rovnováhu medzi potrebou zabezpečiť komunitárnu povahu projektu, predovšetkým v prípade pracovných miest, pre ktoré sa vyžaduje určitý stupeň kvalifikácie (fyzici, inžinieri, administratívni pracovníci zodpovedajúcej úrovne) a potrebou poskytnúť riaditeľovi projektu v záujme efektívneho riadenia čo najširšiu právomoc pri výbere pracovníkov. Pri uplatňovaní tejto zásady sa prihliada aj na záujmy členov spoločného podniku, ktorí nepatria do Spoločenstva.

8.3 Členovia spoločného podniku poskytujú spoločnému podniku kvalifikovaných vedeckých, technických a administratívnych pracovníkov.

8.4 Pracovníci poskytnutí hostiteľskou organizáciou zostávajú zamestnaní u tejto organizácie za ňou stanovených pracovných podmienok a táto organizácia ich zaraďuje na výkon práce do spoločného podniku.

8.5 Ak rada JET v osobitných prípadoch v súlade s postupmi zaradovania a riadenia pracovníkov nerozhodne inak, Komisia prijme pracovníkov poskytovaných inými členmi spoločného podniku ako hosťiteľskou organizáciou, ako aj iných pracovníkov, na dočasné pracovné miesta v súlade s právnou úpravou, ktorá platí pre ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev a zaradí ich do spoločného podniku.

8.6 Všetci pracovníci, ktorí sú súčasťou projektového tímu, patria do riadiacej pôsobnosti riaditeľa projektu.

8.7 Všetky výdavky na pracovníkov, vrátane výdavkov týkajúcich sa pracovníkov, ktorých do spoločného podniku zaradí Komisia a hosťiteľská organizácia, znáša spoločný podnik.

8.8 Každý člen, ktorý uzavrel dohodu o pridružení s [ESAE], sa zaväzuje po dokončení prác pre projekt opätovne zamestnať pracovníkov zaradených na výkon práce pre projekt a prijatých Komisiou na dočasné pracovné miesta.

8.9 Rada JET stanoví podrobné postupy zaradovania a riadenia pracovníkov.“

¹⁴ V spojených veciach, v ktorých bol vyhlásený rozsudok Súdneho dvora z 15. januára 1987, Ainsworth a i./Komisia a Rada (271/83, 15/84, 36/84, 113/84, 158/84, 203/84 a 13/85, Zb. s. 167), žalobcovia, britskí štátni príslušníci, prijatí UKAEA a poskytnutí spoločnému podniku do projektového tímu, napadli rozhodnutie riaditeľa spoločného podniku JET prijaté v mene Komisie, ktorým bolo zamietnuté ich zaradenie medzi pracovníkov Komisie ako dočasných zamestnancov na základe ESAE. Okrem

iného uplatnili námietku nezákonnosti stanov spoločného podniku z dôvodu rozdielu v zaobchádzaní založeného článkami 8.4 a 8.5 stanov.

- 15 Súdny dvor uviedol, že „skutočným účelom uvedených ustanovení je vytvoriť rozdiel v zaobchádzaní v závislosti od členskej organizácie, ktorá poskytuje spoločnému podniku zamestnanca“ (bod 32). Súdny dvor však zdôraznil, že „spoločný podnik JET sa venuje výlučne výskumu..., ktorého trvanie je časovo obmedzené“ (bod 35) a zmienil osobitnú situáciu UKAEA, ktorá ako hostiteľská organizácia plní svoje vlastné úlohy (body 36 a 37). Za týchto okolností Súdny dvor dospel k záveru, že „táto celkom výnimočná situácia, v ktorej sa nachádzala UKAEA ako hostiteľská organizácia vo vzťahu k JET, ktorú nemožno porovnávať so situáciou žiadnej inej členskej organizácie JET, objektívne odôvodňuje rozdiel v zaobchádzaní založený článkami 8.4 a 8.5 stanov“ (bod 38).
- 16 Európsky parlament prijal 10. decembra 1991 legislatívne uznesenie, v ktorom okrem iného zaujal stanovisko k návrhu rozhodnutia Rady o zmene stanov spoločného podniku JET a v tejto súvislosti vyjadril svoje obavy, že rozdielne odmeňovanie výskumných pracovníkov zamestnávaných Komisiou a tých, ktorých zamestnávajú vnútroštátne orgány, by mohlo viesť k napätiam v JET (Ú. v. ES 1992, C 13, s. 50).
- 17 V spojených veciach, v ktorých bol vyhlásený rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. decembra 1996, Altmann a i./Komisia (T-177/94 a T 377/94, Zb. s. II-2041, žalobcovia, britskí štátni príslušníci, pracovníci UKAEA poskytnutí JET, napadli rozhodnutia Komisie, ktorými boli zamietnuté ich žiadosti o prijatie do zamestnania ako dočasní zamestnanci Spoločenstva. Okrem iného tvrdili zmenu okolností, ku ktorej došlo po vyhlásení už citovaného rozsudku vo veci Ainsworth a i./Komisia a Rada.

- 18 Súd prvého stupňa po prvé uviedol, že: „Všetci pracovníci tvoriaci projektový tím majú (mali) porovnateľné postavenie bez ohľadu na členskú organizáciu, ktorá ich poskytuje (poskytla) spoločnému podniku. Všetci totiž pracujú (pracovali) výlučne na projekte, v tom istom tíme a pod vedením toho istého riaditeľa projektu. Sú (boli) prijatí na základe toho istého výberového konania a sú (boli) povyšovaní na základe svojich zásluh bez ohľadu na ich formálneho zamestnávateľa“ (bod 81.) Súd prvého stupňa po druhé uviedol, že pretrvávanie rozdielneho zaobchádzania v rámci projektového tímu týkajúceho sa odmeňovania a kariérneho postupu vyplýva z ustanovení článkov 8.4 a 8.5 stanov spoločného podniku (body 82, 84 a 85).
- 19 Súd prvého stupňa ďalej zdôraznil, „že došlo k množstvu nových skutočností alebo zmien skutkového stavu, z ktorého vychádzal Súdny dvor roku 1987“, pričom „konkrétne ide o: a) výrazné predĺženie doby existencie JET; b) UKAEA zohráva v organizácii a fungovaní spoločného podniku menšiu úlohu; c) UKAEA upustila od námietok, že pracovníci, ktorých zaraďuje (zaradila) do JET u nej končia pracovnoprávny vzťah a vstupujú do služobného pomeru u Komisie; d) narušenie fungovania spoločného podniku v dôsledku sociálneho konfliktu a e) nespôsobilosť systému prijímania v JET dosiahnuť ciele, na ktoré je (bol) určený“ (bod 96).
- 20 Súd prvého stupňa ďalej rozhodol:

„S prihliadnutím na všetky skutočnosti je potrebné dospieť k záveru, že zanikli všetky skutkové okolnosti, o ktoré sa opierať Súdny dvor pri svojom závere, podľa ktorého je rozdielne zaobchádzanie zavedené stanovami JET objektívne odôvodnené. Okrem toho je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor sa nemusel vyjadriť k rozdielu v zaobchádzaní spojenému so služobným postupom a istotou zamestnania, ktoré neboli predmetom sporu vo veci Ainsworth“ (bod 117).

21 Pokiaľ ide o pojem „iní pracovníci“ uvedený v článku 8 stanov v ich pôvodnom znení, Súd prvého stupňa vyslovil názor, že „aj keď žiadne ustanovenie stanov výslovne a jednoznačne nezakazuje (nezakazovalo), aby osoby, ktoré UKAEA poskytuje (poskytla) na projekt, boli prijaté ako ‚iní pracovníci‘ podľa článku 8.5, skutočnosťou zostáva, že zo všeobecnej štruktúry stanov a znenia ich ustanovení vyplýva (vyplývalo), že o takomto prijímaní nemožno uvažovať bez výrazného narušenia systému prijímania a riadenia poskytnutých pracovníkov vytvoreného týmito stanovami“ (bod 136).

22 Súd prvého stupňa dodal:

„Pojem ‚iní pracovníci‘ uvedený v článku 8.5 stanov je vhodné vykladať s prihliadnutím na článok 8.1, ktorý stanovuje, že projektový tím sa skladá tak z pracovníkov poskytnutých členmi JET podľa článku 8.3, ako aj z ‚iných pracovníkov‘. V týchto ustanoveniach nie je upravený prípad, keď člen projektového tímu poskytnutý UKAEA dá sám výpoveď s jediným cieľom byť prijatý Komisiou ako ‚iný pracovník‘“ (bod 137).

23 Súd prvého stupňa zastával názor, že „články 8.4 a 8.5 stanov (v ich pôvodnom znení) nemožno vykladať v tom zmysle, že umožňujú prijatie žalobcov ako ‚iných pracovníkov‘ v zmysle týchto ustanovení“ (bod 139), a konštatoval „nezákonnosť článkov 8.4 a 8.5 stanov, ich vykonávacích ustanovení a správnych opatrení vydaných na účel ich uplatnenia, pretože vytvárajú (vytvárali) alebo prispievajú (prispievali) k zachovaniu objektívne neodôvodneného a v dôsledku toho protiprávneho rozdielu v zaobchádzaní s dvomi skupinami pracovníkov JET v závislosti od členskej organizácie, ktorá pracovníka spoločnému podniku poskytuje (poskytla), predovšetkým pokiaľ ide o vyhliadky prístupu k verejnej službe Spoločenstva“ (bod 141).

- 24 Pokiaľ ide o návrhy žalobcov na náhradu škody z dôvodu finančnej straty, ktorá im vznikla v dôsledku tejto diskriminácie, Súd prvého stupňa dospel k názoru, že porušenie zásady rovnosti zaobchádzania nebolo danom prípade natoľko závažné, aby zakladalo zodpovednosť Spoločenstva za právne akty nezákonne prijaté Radou a vykonávané Komisiou (bod 154).
- 25 Po vyhlásení citovaného rozsudku Altmann a i./Komisia, proti ktorému nebolo podané odvolanie, boli rozhodnutím Rady 98/585/ESAE z 13. októbra 1998 (Ú. v. ES L 282 s. 65), ktoré nadobudlo účinnosť 21. októbra 1998, zmenené stanovy spoločného podniku a najmä z nich boli vypustené odkazy na pojem „iní pracovníci“.
- 26 V zmysle bodu 4 prílohy rozhodnutia 98/585 znejú články 8.1, 8.3, 8.4, 8.5 a 8.7 takto:

„8.1 Projektový tím pomáha riaditeľovi projektu pri plnení jeho úloh. Počet jeho pracovníkov je určený v pláne pracovných miest, ktorý je súčasťou ročného rozpočtu. Projektový tím je zložený z pracovníkov poskytnutých členmi spoločného podniku podľa bodu 8.3.“

„8.3 Členovia spoločného podniku, ktorí majú dohodu o pridružení s (ESAE) alebo dohody na dobu určitú v rámci programu ‚jadrovej syntézy‘ (ESAE) s členskými štátmi, ktoré nie sú pridružené (ďalej len ‚pôvodné organizácie‘) poskytnú spoločnému podniku kvalifikovaných pracovníkov vo vedeckej, technickej a administratívnej oblasti.“

„8.4 Pracovníci poskytnutí původními organizacemi sú přidělování k společnému podniku a:

- a) počas pridelenia zostávajú ďalej zamestnaní u svojej pôvodnej organizácie za podmienok zamestnania určených touto organizáciou;

- b) počas pridelenia majú nárok na príplatok podľa „právnej úpravy, ktorá sa uplatní na pridělovanie pracovníkov původných organizací k společnému podniku“, ktorú prijala Rada JET podľa (článku) 8.5.“

„8.5 Rada JET prijme podrobné postupy riadenia pracovníkov (vrátane „právnej úpravy, ktorá sa uplatní na pridělovanie pracovníkov původných organizací k společnému podniku“). Rada JET stanoví prechodné ustanovenia a prijme potrebné opatrenia týkajúce sa projektového tímu zaradeného do spoločného podniku Komisiou a hostiteľskou organizáciou pred 21. októbrom 1998.“

„8.7 Všetky personálne výdavky, vrátane náhrad výdavkov týkajúcich sa pridelených pracovníkov vynaložených původními organizacemi, ako aj výdavky na pracovníkov zaradených do společného podniku Komisiou a hostiteľskou organizáciou pred nadobudnutím účinnosti vyššie uvedených ustanovení, znáša spoločný podnik.“

Okolnosti predchádzajúce sporu a konanie

- 27 95 žalobcov, britských štátnych príslušníkov, pracovalo v rámci projektu JET, 51 z nich po dobu 10 rokov alebo dlhšie, pričom zastávali miesta inžinierov, technikov a projektantov. Žalobcovia, ktorí boli všetci zamestnaní na základe pôvodnej jednoročnej zmluvy pred zmenou stanov v októbri 1998, neboli v žiadnom zmluvnom vzťahu s UKAEA alebo Komisiou, ale boli zamestnaní a odmeňovaní tretími spoločnosťami, ktoré boli v zmluvnom vzťahu so spoločným podnikom JET. Ich pracovnoprávne vzťahy, ktorých účelom bolo ich poskytnutie spoločnému podniku JET, boli v každom prípade ukončené spolu s ukončením projektu JET 31. decembra 1999.
- 28 Spoločný podnik JET uzatváral so spoločnosťami prenajímajúcimi pracovnú silu zmluvy, ktorých predmetom bolo poskytnutie služieb osoby alebo skupiny osôb s osobitnými technickými kvalifikáciami alebo znalosťami. Hromadné zmluvy umožňovali poskytnúť spoločnému podniku JET skupiny pracovníkov, akými boli napríklad pracovníci pridelení k MAC [„main assembly contract“ (zmluva o hlavnej montáži)], k MEC [„main electrical contract“ (základná zmluva pre elektrinu)], k projektovej kancelárii alebo k službám informatiky, ako aj osoby pracujúce na miestnej pošte, telefonisti a servisní technici. Spoločný podnik JET uzatváral okrem toho zmluvy s inými podnikmi na poskytnutie služieb typu údržby a čistenia budov.
- 29 Väčšina zmlúv medzi spoločným podnikom JET a spoločnosťami prenajímajúcimi pracovnú silu bola uzatváraná na základe výberového konania uskutočňovaného spoločným podnikom, spravidla zverejňovaného každé tri roky. Vedenie podniku JET pozvalo na pohovor uchádzačov navrhnutých spoločnosťami zúčastnenými na výberovom konaní skôr, než prijalo alebo zamietlo výber osôb, ktoré majú byť poskytnuté spoločnému podniku, uskutočnený víťaznou spoločnosťou. Všetky

zmluvy o poskytnutí pracovníkov boli uzatvárané spoločným podnikom na dobu jedného roka a mohli byť opakovane predlžované vždy na jeden rok. Zmluvy však bolo možné kedykoľvek ukončiť.

30 Každý zo žalobcov poslal medzi 12. novembrom 1999 a 16. februárom 2000 Komisii list, ktorý sa opieral predovšetkým o článok 90 Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev (ďalej len „služobný poriadok“). Ako alternatívny základ svojho postupu uviedli žalobcovia článok 188 ESAE. Žalobcovia požadovali od Komisie, aby rozhodla o ich žiadosti o náhradu škody s cieľom napraviť pochybenie, ktorého sa dopustil spoločný podnik JET tým, že ich v rozpore so svojimi stanovami nezamestnal ako dočasných zamestnancov Spoločenstva. Komisia v liste z 14. marca 2000 dotknutým oznámila, že ich žiadosť považuje za žiadosť v zmysle článku 90 ods. 1 služobného poriadku.

31 Keďže žalobcovia v štvormesačnej lehote nedostali odpoveď na svoju žiadosť, listom z 28. júna 2000 podali na Komisiu prostredníctvom splnomocneného zástupcu sťažnosť podľa článku 90 ods. 2 služobného poriadku proti konkludentnému zamietnutiu ich žiadosti.

32 Táto sťažnosť, na ktorú Komisia neodpovedala v lehote štyroch mesiacov stanovenej v článku 90 ods. 2, *in fine*, služobného poriadku, bola v lehote stanovenej v článku 91 ods. 3 služobného poriadku na podanie odvolania proti konkludentnému zamietnutiu predmetom výslovného rozhodnutia o zamietnutí zo 14. novembra 2000 oznámeného splnomocnenému zástupcovi faxom zo 17. novembra 2000.

33 Žalobcovia podali prejednávajúcu žalobu návrhom podaným 27. februára 2001.

- 34 Uznesením predsedu Súdu prvého stupňa z 3. októbra 2001 bolo vyhovené návrhu na vstup Rady ako vedľajšieho účastníka do konania na podporu Komisie.
- 35 Žalobcovia navrhli predložiť písomnosti nachádzajúce sa u Komisie. To viedlo k dvom doplneniam jej vyjadrenia k žalobe týkajúcim sa predchádzajúcich právnych sporov a funkcií vykonávaných niektorými žalobcami. Žalobcovia okrem toho listom zapísaným do registra kancelárie Súdu prvého stupňa 18. júla 2002 navrhovali predložiť písomnú korešpondenciu medzi vedením spoločného podniku JET a Dvorom audítorov týkajúcu sa zmluvných pracovníkov pracujúcich v projekte JET.
- 36 Opatrením na zabezpečenie priebehu konania oznámeným 26. septembra 2002 sa Súd prvého stupňa pýtal žalovanej na „doplňujúce predpisy“ pre pracovníkov spoločného podniku JET prijaté v roku 1979. Komisia odpovedala listom zo 4. októbra 2002.
- 37 Účastníci konania sa ústne vyjadrili a odpovedali na otázky Súdu prvého stupňa na pojednávaní 8. mája 2003.
- 38 Uznesením z 21. júla 2003 predseda prvej komory Súdu prvého stupňa opätovne otvoril ústnu časť konania, aby umožnil účastníkom konania vyjadriť sa k právnemu rámcu použitému na uvedený spor a k dôsledkom, ktoré z neho vyplývajú. Účastníci konania sa k tomuto bodu vyjadrili na novom pojednávaní 23. septembra 2003.

Návrhy účastníkov konania

39 Žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- rozhodol, že Komisia ich počas výkonu práce v službe projektu JET bez objektívneho dôvodu diskriminovala, pokiaľ ide o odmenu za prácu, práva na dôchodok a s tým súvisiace výhody, ako aj pokiaľ ide o garanciu budúceho pracovného miesta,

- rozhodol, že so žalobcami sa malo zaobchádzať ako s „inými pracovníkmi“ v zmysle článku 8.1 pôvodných stanov spoločného podniku JET,

- rozhodol, že zmeny a doplnenia článku 8 stanov spoločného podniku JET vykonané rozhodnutím 98/585 a jeho vykonávacími predpismi sú nezákonné, pretože bez objektívneho dôvodu spôsobujú alebo pomáhajú zachovať diskrimináciu žalobcov pokiaľ ide o skutočnosti uvedené v prvom bode návrhu,

- vyslovil, že žalobcovia mali byť prijatí Komisiou do zamestnania ako dočasní zamestnanci,

- zrušil rozhodnutie Komisie zo 14. novembra 2000,

- uložil Komisii povinnosť nahradiť žalobcom stratu príjmov, dôchodku, príspevkov a iných výhod, spôsobenú uvedenými porušeniami práva Spoločenstva,

 - zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.
- 40 Komisia podporovaná Radou navrhuje, aby Súd prvého stupňa:
- žalobu zamietol,

 - rozhodol o trovách konania v zmysle platných právnych predpisov.

O povahe sporu

- 41 Žalobcovia požadujú v podstate náhradu majetkovej ujmy, ktorú utrpeli z dôvodu, že ich Komisia neprijala do zamestnania na základe zmluvy dočasného zamestnanca. Na základe ich žalobných návrhov uvedených v bode 39 vyššie, smerujúcich predovšetkým k zrušeniu rozhodnutia zo 14. novembra 2000 o zamietnutí sťažnosti, ktorú každý z nich poslal Komisii po konkludentnom zamietnutí ich žiadosti o náhradu škody postupom popísaným v bodoch 30 a 31 vyššie, sa Súd prvého stupňa sa musí zaoberať aktom s negatívnymi účinkami, proti ktorému bola podaná sťažnosť (rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1989, Bossi/Komisia, 346/87, Zb. s. 303, bod 10), to znamená v prejednávanej veci konkludentným zamietnutím ich žiadosti o náhradu škody. Tieto žalobné návrhy je potrebné považovať za neoddeliteľné od žiadosti, ktorej cieľom je v skutočnosti jedine a výlučne odškodnenie, ktoré je predmetom žaloby a opiera sa o zavinené protiprávne

konanie Komisie, ktorá ich v rozpore so stanovami JET nezamestnala na základe takýchto zmlúv. Pretože nevznikol zmluvný vzťah medzi žalobcami a Komisiou, uplatňuje sa v žalobe mimozmluvná zodpovednosť Spoločenstva.

42 Za osobitných okolností prejednávanej veci, v ktorej je dotknutá otázka verejného záujmu, je potrebné z úradnej moci určiť, či ide o všeobecný spor týkajúci sa mimozmluvnej zodpovednosti podľa článku 151 ESAE a článku 188 ods. 2 ESAE, alebo o spor medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami podľa článku 152 ESAE. K tejto otázke vypočul Súd prvého stupňa účastníkov konania na pojednávaní nariadenom na tento účel na 23. septembra 2003.

43 Žalobu je potrebné považovať za patriacu do oblasti sporov medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami z týchto troch dôvodov.

44 Po prvé, posúdenie dôvodnosti žaloby závisí od výkladu stanov JET, o ktorých žalobcovia tvrdia, že im priznávali právo byť prijatí do zamestnania ako dočasní zamestnanci. Navyše náhrada škody, ktorej sa každý žalobca domáha, predstavuje rozdiel medzi tým, čo by získal, ak by v spoločnom podniku pracoval ako dočasný zamestnanec, a tým, čo získal od zamestnávateľa, ktorý ho poskytol JET. Za okolností, ako sú tie v prejednávanej veci, v ktorej sú dotknuté nároky služobnými nárokmi, sú právne problémy, ktoré je potrebné vyriešiť, podobné tým, ktoré vznikajú v prípadoch, v ktorých sa žalobcovia domáhajú priznania postavenia úradníka alebo zamestnanca a v ktorých Súdny dvor a Súd prvého stupňa preskúmavajú spory v rámci konaní týkajúcich sa verejnej služby (rozsudok Súdneho dvora z 11. marca 1975, *Porrini a i./ESAE a i.*, 65/74, Zb. s. 319, body 3 až 13, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. mája 1998, *O'Casey/Komisia*, T-184/94, Zb. VS s. I-A-183 a II-565, body 56 až 62).

- 45 Po druhé, pojem sporu medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami judikatúra vykladá extenzívne, takže v tomto rámci je potrebné sa zaoberať aj spormi, týkajúcimi sa osôb, ktoré nie sú ani úradníkmi, ani zamestnancami, ale uplatňujú nárok na toto postavenie (rozsudky Súdneho dvora z 5. apríla 1979, Bellintani a i./Komisia, 116/78, Zb. s. 1585, bod 6; z 11. júla 1985, Salerno a i./Komisia a Rada, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 a 10/84, Zb. s. 2523, body 24 a 25, a z 13. júla 1989, Alexis a i./Komisia, 286/83, Zb. s. 2445, bod 9). To isté platí najmä pre účastníkov výberových konaní (rozsudok Súdneho dvora z 31. marca 1965, Vandevyvere/Parlament, 23/64, Zb. s. 205, 214). Komisia správne tvrdí, že príliš reštriktívne ponímanie pojmu sporu medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami by predstavovalo prvok právnej neistoty, pretože by prípadných žalobcov vystavovalo neistote týkajúcej sa právnych prostriedkov, ktoré majú využiť, alebo by im poskytovalo zdanlivú možnosť výberu.
- 46 Okrem toho v súvislostiach tohto služobného poriadku boli preskúmané veci, v ktorých boli vyhlásené už citované rozsudky Ainsworth a i./Komisia a Rada (body 10 až 13) a Altmann a i./Komisia (body 44 a 45), ktoré sa týkali pracovníkov JET, ktorí neboli ani úradníkmi, ani zamestnancami Spoločenstva.
- 47 V skutočnosti žalobcovia v prejednávanvej veci až dodatočne uplatňujú svoj nárok na finančné výhody, vyplývajúce z ustanovení služobného poriadku, ktoré podľa ich názoru mali byť v minulosti použité a ktoré už nie sú účinné. Okrem toho, hoci žalobcovia tvrdia, že časť ich ujmy spočíva vo finančných stratách v súvislosti s vyhlídkami byť po ukončení projektu JET prijatí do zamestnania ako dočasní zamestnanci, tieto návrhy nie sú spojené so žiadosťou, súčasnou alebo budúcou, o prijatie do zamestnania ako dočasný zamestnanec Spoločenstva.
- 48 Napriek tomu treba konštatovať, že spor by bol bezpredmetný a vo veci by sa nezačalo konať, ak by neexistovala súvislosť s právnou úpravou, ktorá platí pre dočasných zamestnancov prijatých Spoločenstvom, v rámci ktorej boli umiestňovaní pracovníci projektového tímu poskytovaní členmi spoločného podniku. Bolo by

neprirodzené domnievať sa, že do rámca konania vo veci verejnej služby nepatrí otázka, či sa pojem projektového tímu uvedený v služobnom poriadku mal uplatňovať na žalobcov v čase, keď pracovali pre spoločný podnik JET.

49 Po tretie, na záver, účastníci konania si sami zvolili cestu služobného sporu, aj keď niektorí z nich zvažovali pri podaní žiadosti o náhradu škody aj možnosť preskúmania v podmienkach mimozmluvnej zodpovednosti, ako je uvedené v bode 30 vyššie. Na pojednávaní z 23. septembra 2003 žalobcovia uviedli, že Komisia považovala v tom čase ich návrhy za podané v tomto rámci, v ktorom podali aj žiadosť o náhradu škody. Potvrdili, že podľa nich vec patrí do pôsobnosti článku 152 ESAE. Komisia a Rada zdôraznili, že spor a vytýkané protiprávne konania majú základ v ustanoveniach služobného poriadku.

50 Vyššie uvedené dôvody oprávňujú považovať žalobu za súčasť sporov medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami. Na tomto závere nič nemenia ani okolnosti prejednáwanej veci, ktoré sú, ako sa zhodujú účastníci konania, vo viacerých ohľadoch nepochybne nové.

51 Po prvé, žalobcovia nie sú, ako vo veciach, v ktorých boli vyhlásené už citované rozsudky Ainsworth a i./Komisia a Rada a Altmann a i./Komisia, pracovníkmi UAKEA poskytnutými spoločnému podniku, na ktorých by sa z tohto dôvodu vzťahoval článok 8 stanov JET.

52 Po druhé, žalobcovia si nenárokujú a nikdy si nenárokovali na postavenie dočasného zamestnanca. Na rozdiel od vecí, v ktorých boli vyhlásené už citované rozsudky Ainsworth a i./Komisia a Rada a Altmann a i./Komisia alebo veci citovanej vo vyjadrení žalovanej, v ktorej bol vyhlásený rozsudok z 10. mája 2000, Simon/Komisia (T-177/97, Zb. VS s. I-A-75 a II-319), potvrdený po odvolaní rozsudkom Súdneho

dvora z 27. júna 2002, *Simon/Komisia* (C-274/00 P, Zb. s. I-5999), žalobcovia nikdy Komisiu alebo vedenie JET nežiadali o prijatie za dočasných zamestnancov počas ich práce v spoločnom podniku.

- 53 Po tretie, predmetom prejednávanej žaloby je samotná žiadosť o náhradu škody, ako je uvedené vyššie v bode 41 vyššie, ktorá bola predložená v čase ukončovania projektu JET alebo krátko po jeho ukončení.
- 54 Napriek týmto osobitným okolnostiam je potrebné spor preskúmať v rámci konania vzťahujúceho sa na spory medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami v zmysle článku 152 ESAE a v dôsledku toho s prihliadnutím na príslušné ustanovenia, predovšetkým pokiaľ ide o konanie a lehoty.

O prípustnosti

Tvrdenia účastníkov konania

- 55 Komisia podporovaná Radou síce formálne nepodala námietku neprípustnosti, ale tvrdí, že prípustnosť žiadosti o náhradu škody je sporná z dôvodu omeškania dotknutých osôb, ku ktorému došlo pri začatí konania. Po prvé, žalobcovia mohli od začiatku fungovania spoločného podniku JET roku 1978 nastoliť otázku podmienok prijímania do zamestnania, na ktoré si dnes sťažujú, a zmluvu so zamestnávateľom podpísali slobodne a so znalosťou veci. Ďalej sa domnieva, že žalobcovia potom, čo Súd prvého stupňa v rozsudku *Altmann a i./Komisia* konštatoval, že vo vývoji projektu JET došlo k zmene okolností, mali konať v primeranej lehote, ktorá začala plynúť vyhlásením tohto rozsudku. Komisia sa domnieva, že za osobitných okolností

prejednávanej veci a z dôvodu, že článok 90 služobného poriadku neupravuje lehotu na podanie žiadosti, nemôže byť táto primeraná lehota dlhšia ako dva roky.

- 56 Žalobcovia tvrdia, že väčšina z nich doručila svoje žiadosti o náhradu škody Komisii koncom roka 1999 z dôvodu blížiaceho sa ukončenia projektu JET a že žiadosti nie sú podané oneskorene, pretože nemožno uplatniť iné lehoty, než sú stanovené v článkoch 90 a 91 služobného poriadku.

Posúdenie Súdnom prvého stupňa

- 57 Keďže vec treba posúdiť podľa článku 152 ESAE, ako je uvedené v bode 54 vyššie, pravidlá prípustnosti tejto žaloby sú vymedzené výlučne článkami 90 a 91 služobného poriadku a sú mimo oblasti pôsobnosti článkov 151 ESAE a 188 ESAE (články 235 ES a 288 ES), ako aj článku 43 (teraz článok 46) Štatútu Súdneho dvora (rozsudok Súdneho dvora z 22. októbra 1975, Meyer-Burckhardt/Komisia, 9/75, Zb. s. 1171, body 7, 10 a 11).

- 58 Je nepochybné, že žalobcovia postupovali v zmysle uvedených ustanovení služobného poriadku. Článok 90 ods. 1 služobného poriadku nestanovuje žiadnu lehotu na podanie žiadosti (rozsudok Súdneho dvora z 21. mája 1981, Reinartz/Komisia, 29/80, Zb. s. 1311, bod 12), čo uznala aj žalovaná.

Povinnosť dodržať primeranú lehotu

- 59 Dodržanie primeranej lehoty sa vyžaduje vo všetkých prípadoch, keď pri chýbajúcej právnej úprave bránia zásady právnej istoty alebo ochrany legitímnej dôvery inštitúciám Spoločenstva a fyzickým alebo právnickým osobám konať bez akéhokoľvek časového obmedzenia, čo by ohrozovalo najmä stabilitu nadobudnutého právneho postavenia. V prípade žalôb, ktorými sa uplatňujú práva vyplývajúce zo zodpovednosti a ktoré môžu viesť k finančným záväzkom Spoločenstva, vyplýva dodržanie primeranej lehoty na podanie žiadosti o náhradu škody tiež z potreby chrániť verejné financie, ktorá nachádza svoj výraz, pokiaľ ide o žaloby vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti, v päťročnej premlčacej dobe stanovenej v článku 46 Štatútu Súdneho dvora.
- 60 Pre inštitúcie Spoločenstva patrí dodržanie primeranej lehoty k zásade správneho úradného postupu (rozsudok Súdneho dvora z 18. marca 1997, *Guérin automobiles/Komisia*, C-282/95 P, Zb. s. I-1503) a vyplýva zo základnej požiadavky právnej istoty (rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, *Geigy/Komisia*, 52/69, Zb. s. 787, body 20 a 21).
- 61 Pokiaľ ide o fyzické alebo právnické osoby, Súdny dvor v prípade žaloby o náhradu škody už rozhodol, že poškodený musí vynaložiť primeranú starostlivosť pri obmedzení rozsahu škody, v opačnom prípade hrozí nebezpečenstvo, že škodu bude musieť znášať sám (rozsudok Súdneho dvora z 19. mája 1992, *Mulder a i./Rada a Komisia*, C-104/89 a C-37/90, Zb. s. I-3061, bod 33).
- 62 Úradník alebo zamestnanec musí pri podaní návrhu na inštitúciu Spoločenstva dodržať primeranú lehotu, ktorá začína plynúť od okamihu, keď sa dozvedel o právnom akte alebo o novej podstatnej skutočnosti (pokiaľ ide o napadnutie

podmienok prijímania do zamestnania, pozri rozsudok Súdneho dvora z 1. decembra 1983, Blomefield/Komisia, 190/82, Zb. s. 3981, body 10 a 11, a uznesenia Súdu prvého stupňa z 25. marca 1998, Koopman/Komisia, T-202/97, Zb. VS s. I-A-163 a II-511, bod 24, a z 9. apríla 2002, Jung/Komisia, T-68/98, Zb. VS s. I-A-55 a II-251, bod 41).

- 63 Táto požiadavka platí rovnako aj pri návrhu na rozhodnutie, ktorý podali osoby, ktoré nie sú ani úradníkmi, ani zamestnancami, ale ktoré sa obrátili na inštitúciu Spoločenstva a žiadajú ju o zaujatie stanoviska.
- 64 Povinnosť jednotlivcov dodržať pri podaní návrhu na náhradu škody spôsobenej Spoločenstvom v rámci jeho vzťahov k jeho zamestnancom primeranú lehotu slúži v tejto súvislosti najmä na dosiahnutie cieľa súvisiaceho s právnou istotou, a to vyhnúť sa zaťaženiu rozpočtu Spoločenstva výdavkami spojenými s udalosťou, ku ktorej došlo veľmi dávno.
- 65 Uvedené platí v každom prípade, ak sa žaloba, tak ako v prejednávanej veci, týka výlučne peňažných pohľadávok a nespôsobuje zmenu právneho vzťahu medzi dotknutou inštitúciou Spoločenstva a žalobcami alebo medzi touto inštitúciou a jej zamestnancami.
- 66 Z uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci mali žalobcovia podať svoj návrh na náhradu škody, ktorú Spoločenstvo údajne zapríčinilo, v primeranej lehote, vyplývajúcej zo všeobecných zásad práva Spoločenstva, najmä zo zásady právnej istoty.

Dĺžka primeranej lehoty

- 67 Lehotu, v ktorej musia dotknuté osoby podať na inštitúciu Spoločenstva žiadosť o náhradu škody, aby ju bolo možné považovať za žiadosť podanú v primeranej lehote od okamihu, keď sa dozvedeli o skutočnostiach, ktoré namietajú, treba posudzovať s ohľadom na rozhodujúce právne a skutkové okolnosti tejto veci. Primeranosť lehoty treba posudzovať v závislosti od osobitných okolností každej veci, najmä v závislosti od významu sporu pre dotknutú osobu, zložitosti veci, ako aj od správania účastníkov konania (rozsudok Súdneho dvora z 15. októbra 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, bod 187).
- 68 Je potrebné uviesť, že žiadna z vecí, v ktorých judikatúra vyžadovala dodržanie primeranej lehoty, nie je porovnateľná s okolnosťami prejednávanej veci a nemôže slúžiť ako základ analogickej úvahy týkajúcej sa dĺžky lehoty.
- 69 Napriek tomu možno styčný bod vyvodiť z päťročnej premlčacej doby stanovenej v článku 46 Štatútu Súdneho dvora pre žalobu vyplývajúcu z mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva, uvedenú v bode 59 vyššie, aj keď táto doba sa nepoužije na spory medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami (rozsudok *Meyer-Burckardt/Komisia*, už citovaný, body 7, 10 a 11). Toto ustanovenie umožňuje namietat' proti každej osobe požadujúcej od Spoločenstva náhradu škody dodržanie lehoty, ktorá má zabezpečovať právnu istotu a je určená v záujme všetkých. Toto ustanovenie v skutočnosti poskytuje dotknutej osobe dostatočne dlhý čas od vzniku škodovej udalosti na uplatnenie jej nárokov u inštitúcie Spoločenstva a zároveň chráni financie Spoločenstva pred návrhmi tých, ktorí nekonali s dostatočnou starostlivosťou.

70 Toto porovnanie je pre prejednávanú vec významné z dôvodu, že ak by spor skončil v prospech žalobcov uznaním zodpovednosti Spoločenstva a uložením povinnosti nahradiť škodu, mal by rozsudok vplyv predovšetkým, ak nie výlučne, na financie Spoločenstva.

71 Žalobcovia totiž nikdy neboli v priamom právnom vzťahu k spoločnému podniku JET a ku Komisii a spoločný podnik v každom prípade zanikol k 31. decembru 1999. Čas, počas ktorého žalobcovia mohli podať žiadosť týkajúcu sa výlučne náhrady škody, nemôže zasiahnuť ani do právneho postavenia tretích osôb, ani narušiť stabilitu právnych podmienok, za ktorých konajú inštitúcie Spoločenstva. Právna istota, ktorú má požiadavka primeranej lehoty v predmetnom prípade chrániť, je v dôsledku toho hlavne právnou istotou ochraňujúcou financie Spoločenstva.

72 Za týchto podmienok a vzhľadom na styčný bod s päťročnou premlčacou dobou pri žalobách týkajúcich sa mimozmluvnej zodpovednosti podľa článku 46 Štatútu Súdneho dvora a pri nedostatku iných porovnaní alebo akýchkoľvek iných relevantných dôvodov na zamietnutie tohto porovnania, je potrebné analogicky rozhodnúť, že ak sa dotknuté osoby cítili byť týmto spôsobom diskriminované, mali podať žiadosť na inštitúciu Spoločenstva, aby prijala potrebné opatrenia na nápravu uvedeného stavu v primeranej lehote, ktorá nesmie byť dlhšia ako päť rokov od okamihu, kedy sa dozvedeli o vzniknutej situácii, ktorú namietajú.

Začiatok plynutia primeranej lehoty

73 Ak chýba akýkoľvek akt, jednostranný alebo dvojstranný, upravujúci vzťahy medzi inštitúciou Spoločenstva a jednotlivými žalobcami, treba skúmať, ktorou okolnosťou došlo k údajnej diskriminácii jednotlivých žalobcov voči iným pracovníkom

pracujúcim v projektovom tíme JET. Túto okolnosť možno potom považovať za podstatnú novú skutočnosť, pričom dotknutá osoba bola povinná dodržať primeranú lehotu na podanie žiadosti u Komisie od okamihu, kedy sa o nej dozvedela.

- 74 Ako vyplýva zo spisu a z podmienok zamestnávania zmluvných pracovníkov, akými boli aj žalobcovia, uvedených v bodoch 28 a 29 vyššie, obnoviteľné ročné zmluvy boli uzatvárané medzi vedením JET a tretími podnikmi poskytujúcimi jedného alebo niekoľkých pracovníkov. V skutočnosti žalobcovia neboli zmluvnou stranou týchto individuálnych alebo hromadných zmlúv, pretože podľa týchto zmlúv bol ich zamestnávateľ zmluvným partnerom JET (články 3 a 4 individuálnych štandardných zmlúv, články 5 a 8 hromadných štandardných zmlúv). Každý zamestnanec však podpísal prílohu k zmluve, v ktorej boli uvedené jeho povinnosti a zodpovednosť v rámci jeho poskytnutia podniku JET a najmä skutočnosť, že sa oboznámil s podmienkami dohodnutými medzi jeho zamestnávateľom a JET a zaväzuje sa ich dodržiavať.
- 75 Tieto individuálne alebo hromadné zmluvy teda jednoznačným a určitým spôsobom stanovili postavenie žalobcov voči JET tak, že boli ako zamestnanci tretích podnikov zmluvne spojených s JET svojím zamestnávateľom poskytnutí spoločnému podniku, išlo teda o podmienky zamestnania odlišné od podmienok zamestnancov poskytnutých spoločnému podniku UKAEA alebo inými členmi spoločného podniku, s ktorými pracovali.
- 76 Z individuálnych alebo hromadných štandardných zmlúv pripojených do spisu vyplýva, že boli uzatvárané medzi JET a tretími podnikmi na dobu maximálne jedného roka s možnosťou predĺženia, pričom ich bolo možné kedykoľvek vypovedať s jednomesačnou výpovednou lehotou (článok 2 individuálnej štandardnej zmluvy, články 4 a 5.7 hromadnej štandardnej zmluvy). Komisia vysvetlila, že uvedené časové obmedzenie súviselo so zásadou ročného rozpočtu používanou u JET, a dodala, že „zmluvy s podnikmi boli predlžované o ďalší rok, ak boli služby dotknutých osôb potrebné viac ako jeden rok“. Navyše podľa ustanovení štandardných zmlúv mohli

byť zmluvy predĺžené len zo strany spoločného podniku a nie tretích podnikov a už vôbec nie zo strany zamestnancov. Článok 2 individuálnej štandardnej zmluvy a článok 4 hromadnej štandardnej zmluvy rovnako stanovujú: „Spoločný podnik si vyhradzuje právo podľa potreby predĺžiť zmluvu o ďalších dvanásť mesiacov“. Automatické predĺženie zmluvy nebolo upravené.

- 77 Žalobcovia tvrdia, že podmienky ich zamestnania boli neisté. Takisto uviedli, že boli odmeňovaní hodinovou mzdou. Komisia upresnila, že na konci každého týždňa dotknutý pracovník a „responsible officer“ (zodpovedný úradník) JET podpísali výkaz hodín, ktorý bol potom zaslaný podniku poskytujúcemu služby na účel výpočtu odmeny.
- 78 Z výňatkov zo správ o činnosti JET doložených do spisu vyplýva, že zamestnávanie zmluvných pracovníkov, akými boli žalobcovia, na základe každoročného preskúmania bolo charakteristické pre politiku personálneho riadenia, akú stanovil a uplatňoval spoločný podnik.
- 79 Komisia tvrdí, že postavenie žalobcov nebolo tak neisté, ako tvrdia, a že títo si boli istí, že zostanú pracovať u JET až do ukončenia programu, čo preukazuje petícia, ktorú doručili 10. marca 1997 Rade JET s cieľom získať na konci projektu osobitné prémie.
- 80 Okolnosť, že ročné zmluvy uzatvárané vedením spoločného podniku boli spravidla predlžované a že 62 zo 119 pracovníkov, ktorí podpísali petíciu, boli v službách JET od 10 do viac ako 20 rokov, však z právneho hľadiska nič nemení na neistote ich pracovného vzťahu, ktorého predĺženie, ktoré bolo ročne prehodnocované a muselo byť výslovné, záviselo od voľnej úvahy JET.

- 81 Neistota podmienok prijímania do zamestnania a podmienok zamestnania vyplývajúca z ročnej povahy zmlúv, ktoré mohli byť kedykoľvek vypovedané a ktorých neisté predĺženie záviselo od výslovného rozhodnutia spoločného podniku, neumožňuje domnievať sa, že by dotknuté osoby permanentne a trvalo poznali svoju situáciu už od času, keď boli prvýkrát poskytnuté JET na dobu jedného bežného roka.
- 82 Táto osobitná situácia žalobcov, ktorá je odlišná od situácie, ktorú skúmal Súd prvého stupňa v už citovanom rozsudku Altmann a i./Komisia, vylučuje, aby bolo vyhlásenie tohto rozsudku považované za udalosť, od ktorej treba dotknuté osoby považovať za dostatočne informované o ich situácii tak, ako to navrhuje Komisia.
- 83 Za okolností prejednávanej veci je uzavretie jednotlivej ročnej zmluvy, či už prvýkrát alebo pri jej predĺžení, okamihom oboznámenia sa s vytýkanou situáciou a predstavuje podstatnú novú skutočnosť, od ktorej vzniku žalobcovia vedeli o potenciálne protiprávnej situácii, v ktorej sa nachádzali, pretože im Komisia neponúkla zmluvu dočasného zamestnanca.
- 84 Z uvedeného vyplýva, že žiadosti o náhradu škody predložené podľa článku 90 služobného poriadku, ktoré boli odoslané medzi 12. novembrom 1999 a 16. februárom 2000, ako je uvedené v bode 30 vyššie, boli podané v primeranej lehote pokiaľ sa týkajú zmlúv, ktoré boli uzavreté alebo predĺžené najviac päť rokov pred podaním žiadosti, teda v závislosti od každého jednotlivého prípadu medzi 12. novembrom 1994 a 16. februárom 1995.
- 85 Žaloba podaná v súlade s postupom uvedeným v článkoch 90 a 91 služobného poriadku je teda prípustná v rozsahu, v akom sa ňou uplatňujú nároky na náhradu

škody za obdobie začínajúce dňom uzatvorenia alebo predĺženia najstaršej pracovnej zmluvy dotknutej osoby, ktorá bola uzatvorená alebo predĺžená maximálne päť rokov pred podaním ktorejkoľvek žiadosti o náhradu škody každého žalobcu.

O zodpovednosti

O tvrdenej nezákonnosti

Tvrdenia účastníkov konania

- 86 Žalobcovia uvádzajú ako jediný hlavný žalobný dôvod diskrimináciu počas ich práce na projekte JET týkajúcu sa podmienok prijímania do zamestnania, odmeňovania, práv na dôchodok a iných výhod spojených so zamestnaním, ako aj istoty budúceho zamestnania v porovnaní s inými osobami zamestnanými v projektovom tíme, ktoré boli prijaté na miesta dočasných zamestnancov Komisie. Tvrdia, že vedenie JET tím, že ich zaradilo medzi „zmluvných pracovníkov“, sa im snažilo priznať bez objektívneho právneho dôvodu odlišné a diskriminujúce postavenie, hoci mali byť prijatí ako dočasní zamestnanci.
- 87 Zo skutkového hľadiska žalobcovia tvrdia, že ich schopnosti, kompetencie a kvalifikácie boli podobné ako u členov projektového tímu, ktorí boli prijatí vedením JET na základe výberu, a ich činnosti vykonávali za rovnakých podmienok ako členovia projektového tímu pod priamym vedením JET. Domnievajú sa, že úlohy nimi vykonávané z funkčného hľadiska patrili do oblasti úloh projektového tímu a opierajú sa pritom o dokumenty a správy ako „JET Function Book“ (Ročenka

o činnosti JET), internetové stránky JET, „JET News“ (správy JET) alebo správa nazvaná „Safety Management Arrangement Document (SMAD) for the Integration of the JET Facilities into the Culham Division“ (dokument o dohode v oblasti bezpečnostných kontrol pre integráciu zariadení JET do Culhamovej divízie), ktoré potvrdzujú ich začlenenie do tímu a zodpovednosť 71 z nich ako zodpovedných pracovníkov JET.

- 88 Z právneho hľadiska žalobcovia tvrdia, že sa na nich vzťahuje pojem „iní pracovníci“, ktorí v zmysle článkov 8.1 a 8.5 pôvodných stanov spoločného podniku JET patria do projektového tímu, a preto mali byť prijatí do projektového tímu. Poukazujú na to, že článok 8 stanov platí pre fyzické osoby a členovia projektového tímu sú jednotlivci, a preto Komisia nemohla uzatvoriť zmluvy s externými zamestnávateľmi, aby vytvorila projektový tím. Žalobcovia uplatňujú, že aj keď boli zamestnancami tretích podnikov a neboli v zmluvnom vzťahu ani k UKAEA, ani ku Komisii, a preto z právneho hľadiska neboli členmi projektového tímu, v skutočnosti mali tvoriť jeho súčasť. Súčasne uplatňujú, že člen Dvora audítorov v roku 1987 vyjadril pochybnosti o zákonnosti postupu vedenia JET u pracovníkov poskytovaných externými spoločnosťami a žiadal Komisiu, aby zväžila možnosť zaradenia týchto pracovníkov medzi „iných pracovníkov“ v zmysle článku 8 stanov JET.

- 89 Podporne sa žalobcovia odvolávajú na nezákonnosť zmien stanov JET prijatých rozhodnutím z 13. októbra 1998 po už citovanom rozsudku Altmann a i./Komisia, v rozsahu, v akom bola vykladaná ako zrušujúca možnosť prijímať „iných pracovníkov“ ako dočasných zamestnancov Komisie a v tomto zmysle aj uplatňovaná, čo bol podľa žalobcov zjavne nesprávny výklad tohto rozsudku. Žalobcovia okrem toho tvrdia, že Súd prvého stupňa v citovanom rozsudku Altmann a i./Komisia konštatoval, že „projektový tím [zahŕňa] aj zmluvných pracovníkov poskytnutých externými spoločnosťami“ (bod 24) a poukázal na význam služieb poskytovaných zmluvnými pracovníkmi na základe obchodných zmlúv (bod 100).

90 Komisia tvrdí, že vzhľadom na to, že žalobcovia nemali žiaden právny vzťah k spoločnému podniku JET, pretože neboli zamestnaní ani UKAEA, ani Komisiou, nemôžu dodatočne uplatňovať nárok na to, že malo byť s nimi zaobchádzané ako keby boli zamestnaní inštitúciou Spoločenstva, a nemôžu sa *ex post factum* domáhať prijatia do zamestnania ako dočasní zamestnanci na základe Zmluvy ESAE (rozsudok z 10. mája 2000, Simon/Komisia, už citovaný). Komisia zdôrazňuje, že tento podstatný právny rozdiel bráni požiadavkám a nárokom žalobcov. Uvádza, že pojem „iní pracovníci“, členovia projektového tímu, uvedený v článku 8 pôvodných stanov sa nevzťahuje na žalobcov. „Iní pracovníci“ v zmysle článkov 8.1 a 8.5 stanov sa odlišujú od skupín pracovníkov, ktoré nepatria do projektového tímu a ktoré zahŕňajú najmä zmluvných pracovníkov, akým boli aj žalobcovia.

91 Komisia tvrdí, že žalobcovia patrili k zmluvným pracovníkom, ktorých spoločný podnik JET ako všetky významné a zložité podniky vždy využíval z dôvodu, že jeho stanovy nedovoľovali prijímať do zamestnania jeho vlastných pracovníkov. Komisia dodáva, že v takýchto podnikoch ide o obvyklý a zvyčajný postup. Skutočnosť, že stanovy JET túto otázku neupravujú, nezabraňovala podľa jej názoru spoločnému podniku využívať takýto spôsob zamestnávania. Okrem toho, Súdny dvor už uznal právomoc inštitúcií Spoločenstva uzatvárať takéto zmluvy (rozsudok Súdneho dvora zo 6. decembra 1989, Mulfinger a i./Komisia, C 249/87, Zb. s. 4127). Z tohto dôvodu žalobcovia bez ohľadu na to, či boli súčasťou skupiny alebo boli zamestnaní individuálne, boli v každom prípade zamestnancami tretích spoločností poskytujúcich služby spoločnému podniku JET alebo zmluvnými partnermi týchto spoločností. Z tohto dôvodu podliehali podľa názoru Komisie právnej úprave Anglicka a Walesu.

92 Komisia tvrdí, že žalobcovia nikdy nepatrili k projektovému tímu a ani neboli považovaní za jeho členov, ale tvorili heterogénnu skupinu a väčšinou plnili úlohy bez priamej podobnosti v projektovom tíme a zdá sa, že svoju zodpovednosť zjavne preceňujú. Skutočnosť, že niektorí žalobcovia plnili podobné úlohy ako členovia projektového tímu, mali dostatočnú kvalifikáciu pre zaradenie do tohto tímu alebo prípadne na nahradenie člena tohto tímu, im nedáva právo byť členom projektového tímu. Žalobcami uvádzané dokumenty a správy, výberové konania, ktoré sa mali na

nich vzťahovať, alebo zodpovednosť, ktorú niesli niektorí z nich, nemá vplyv na právne postavenie dotknutých a neprináležal im status člena projektového tímu.

- 93 Komisia ďalej tvrdí, že žalobcovia nikdy nepodali žiadosť, ani sa nezúčastnili výberového konania na členov projektového tímu, a tým skôr nepredložili kandidatúru, keď bolo oznámené voľné pracovné miesto v tíme. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že vedenie JET nikdy nebránilo takémuto profesionálnemu rastu, práve naopak, uvítalo, ak zmluvní pracovníci uspeli vo výberovom konaní a zaradili sa do projektového tímu.
- 94 Komisia dodáva, že v už citovanom rozsudku Altmann a i./Komisia Súd prvého stupňa rovnako rozlišoval medzi „inými pracovníkmi“ v zmysle stanov a ostatnými skupinami pracovníkov, ktoré pracovali v mieste spoločného podniku JET. Vypustenie pojmu „iní pracovníci“ z článku 8 stanov v dôsledku citovaného rozsudku Altmann a i./Komisia malo odstrániť rozdielne zaobchádzanie v rámci projektového tímu, ktoré Súd prvého stupňa zakázal. Zmluvný pracovník, ktorý zostal mimo tohto tímu, nebol v dôsledku toho touto zmenou dotknutý. Komisia upresňuje, že možnosť prijímať „iných pracovníkov“ nebola nikdy využitá. Dodáva, že žalobcovia nikdy nenastolili otázku svojho práva byť považovaní za členom projektového tímu ako „iní pracovníci“.
- 95 Komisia tvrdí, že sa nedopustila žiadneho pochybenia spôsobujúceho vznik jej zodpovednosti a že žalobcovia neboli diskriminovaní, ani právne, ani fakticky, pretože z právneho hľadiska neboli členmi projektového tímu a nepreukázali, že boli v postavení porovnateľnom s postavením členov tímu. Súčasne upozorňuje, že Dvor audítorov sa nikdy kriticky nevyjadril k podmienkam prijímania do zamestnania v spoločnom podniku JET.

- 96 Rada vyjadruje pochybnosť, či jej rozhodnutie 98/585 o zmene stanov spoločného podniku, ktoré bolo napadnuté ako nezákonné, je použiteľné na uvedený prípad. Uvádza, že zmeny stanov boli zákonné a platné a rozhodne sa netýkajú uvedeného skutkového stavu, pretože všetci žalobcovia začali pracovať v rámci projektu JET pred nadobudnutím účinnosti rozhodnutia 98/585.
- 97 Rada uvádza, že v rámci svojej voľnej úvahy bola oprávnená rozhodnúť o spôsoboch prijímania pracovníkov projektového tímu JET a nemala žiadnu právnu povinnosť zachovať pojem „iní pracovníci“. Uvádza, že nebola povinná prijať právnu úpravu, na základe ktorej by osoby, ktoré neprichádzajú z pôvodných organizácií, mali byť prijímané ako „iní pracovníci“, a ani nemala povinnosť osobitne upraviť prijímanie pracovníkov zamestnaných na základe zmlúv o poskytovaní služieb.
- 98 Rada zdôrazňuje, že žalobcovia, ktorých spoločnému podniku JET neposkytla ani UKAEA, ani iní členovia spoločného podniku, ale ktorí pracovali na základe zmlúv o poskytovaní služieb uzatvorených s tretími osobami, nepatrili do skupiny pracovníkov, ktorí boli podľa už citovaného rozsudku Altmann a i./Komisia diskriminovaní. Dodáva, že vypustenie tohto pojmu nevedlo k žiadnej diskriminácii a po zmene stanov už nedošlo k žiadnemu prijímaniu do zamestnania.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 99 V oblasti mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva a najmä v sporoch ako tento, ktoré sa týkajú vzťahov medzi Spoločenstvom a jeho zamestnancami, priznáva právo Spoločenstva nárok na náhradu škody iba ak sú splnené tri podmienky: protiprávnosť konania vytýkaného inštitúciám Spoločenstva, vznik škody a príčinná súvislosť medzi konaním a uplatňovanou škodou (pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora zo 14. mája 1998, Rada/de Nil a Impens, C-259/96 P, Zb. s. I-2915, bod 23).

- 100 Na posúdenie opodstatnenosti žaloby o náhradu škody je predovšetkým nevyhnutné vymedziť obsah pojmu „projektový tím“ v zmysle stanov JET v ich pôvodnom znení, to znamená určiť, aké špecifické úlohy, funkcie a zodpovednosť boli zverené jeho členom. Po druhé treba skúmať, či žalobcovia vykonávali podobné špecifické úlohy, funkcie a zodpovednosti ako členovia projektového tímu, a preto, ako tvrdia, fakticky patrili do skupiny „iných pracovníkov“, ktorých podľa článku 8.5 uvedených stanov mala Komisia prijať na miesta dočasných zamestnancov podľa podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov Európskeho spoločenstva (ďalej len „PZOZ“).
- 101 Je totiž nepochybné, že prijímať „iných pracovníkov“ možno, ako je výslovne uvedené v stanovách, len v rámci zmlúv s dočasnými zamestnancami. V spore medzi účastníkmi konania ide o otázku, či žalobcovia skutočne patria do tejto osobitnej skupiny a v dôsledku toho im mala Komisia ponúknuť takéto zmluvy.

O pojmoch „projektový tím“ a „iní pracovníci“

- 102 Pokiaľ ide o pojem „projektový tím“, stanovy JET, najmä článok 8 pôvodných stanov citovaný v bode 13 vyššie, neuvádzajú funkčnú definíciu úloh vyhradených členom projektového tímu. Podľa článku 8.2 týkajúceho sa zloženia projektového tímu má toto zloženie zabezpečiť komunitárny charakter projektu, pričom uvádza tie pracovné miesta, pri ktorých sa vyžaduje určitý stupeň kvalifikácie, ako napríklad u fyzikov, inžinierov a administratívnych pracovníkov zodpovedajúcej úrovne. Článok 8.3 upresňuje, že členovia spoločného podniku poskytnú tomuto podniku takýchto kvalifikovaných pracovníkov. Článok 8.2 poskytuje okrem toho riaditeľovi projektu rozsiahle právomoci pri výbere pracovníkov.

- 103 Komisia nedefinovala, čo je charakteristické pre pracovné miesta v projektovom tíme z hľadiska kompetencií, kvalifikácií, funkcií a zodpovednosti a čím sa odlišujú od pracovných miest žalobcov, ale sústredila sa hlavne na tvrdenie, že žalobcovia nepatrili k projektovému tímu. Žalovaná poukázala len na to, že Rada JET už na začiatku rozhodla, že súčasťou projektového tímu nebudú priemyselní pracovníci.
- 104 Ak neberieme do úvahy túto výnimku, nezdá sa, že by projektový tím bolo možné považovať za hierarchicky štruktúrovaný alebo vyžadujúci jednoznačne vymedzené odborné schopnosti.
- 105 Po prvé, z článku 8.2 týkajúceho sa zloženia projektového tímu, ktorý odporúča pri pracovných miestach fyzikov, inžinierov a administratívnych pracovníkov „zodpovedajúcej úrovne“ dbať na zabezpečenie komunitárneho charakteru projektu *a contrario* vyplýva, že projektový tím zahŕňal aj iné pracovné miesta rôznych úrovní. Napokon Komisia pripustila, že v projektovom tíme boli aj administratívni pracovníci, ktorí neboli zaradení medzi vedúcich zamestnancov.
- 106 Po druhé, hoci výročné správy JET, ktorých časti boli doložené do spisu, v kapitole „Pracovníci“ rozlišujú medzi pracovníkmi, ktorí patrili k projektovému tímu („team posts“) zloženému z dočasných zamestnancov prijatých na základe ESAE (pracovníci poskytnutí spoločnému podniku jeho členmi s výnimkou UKAEA podľa článku 8.5 stanov), pracovníkov UKAEA a pracovníkov Komisie (ktorí patria ku generálnemu riaditeľstvu Komisie pre vedu, výskum a vývoj) a pracovníkmi poskytovanými na základe zmlúv („contract posts“), ktorí nie sú súčasťou projektového tímu („non team posts“), nezdá sa, že uvedené členenie na účely rozpočtu zodpovedá funkčnému členeniu na dva druhy odlišných zaradení. Z týchto správ súčasne vyplýva, že zmluvní pracovníci sa prijímali najmä na pracovné miesta inžinierov, ktoré sú výslovne uvedené v článku 8.2 stanov ako miesta v projektovom tíme, a miesta napríklad projektantov alebo informatikov mohli byť obsadzované buď

pracovníkmi, ktorí patrili k projektovému tímu, alebo pracovníkmi, ktorí neboli jeho súčasťou.

- 107 Okrem toho sa zdá, že so zreteľom na vedeckú a technologickú zložitosť programu, ktorá je zdôraznená v preambule rozhodnutia 78/471 uvedeného v bode 8 vyššie, je projektový tím, ktorý pomáhal riaditeľovi projektu pri plnení jeho úloh (článok 8.1), najmä pri realizácii plánu vývoja projektu (článok 7.2) dôležitou súčasťou spoločného podniku a zahŕňa všetky ľudské zdroje potrebné na realizáciu programu.
- 108 Nezdá sa teda, že by projektový tím predstavoval uzavretú, vopred vymedzenú skupinu, z ktorej by boli určité pracovné miesta a kvalifikácie žalobcov zjavne vylúčené, ani že by v spoločnom podniku existovalo pevné a trvalé vymedzenie úloh v závislosti od ich povahy, rozlišujúce medzi úlohami, ktoré môžu vykonávať len členovia projektového tímu, a inými úlohami, ktoré tímu neprislúchajú. Naopak treba konštatovať, že tím zahŕňal vedeckých, technických a administratívnych pracovníkov rôznej kvalifikácie a na rôznych hierarchických úrovniach.
- 109 Pojem „projektový tím“ treba v dôsledku toho chápať v zmysle rozhodnutia 78/471 ako súbor funkcií, ktoré prispievajú k realizácii programu „jadrovej syntézy“ ESAE.
- 110 Pokiaľ ide o pojem „iní pracovníci“, stanovky JET vo svojom pôvodnom znení, uvádzajú dve skupiny pracovníkov, ktorí tvoria projektový tím: pracovníci poskytnutí členmi spoločného podniku a „iní pracovníci“ (článok 8.1). Tieto stanovky rovnako stanovili (článok 8.5), že s výnimkou pracovníkov UKAEA, ktorí si zachovali svoje

postavenie, ktoré bolo citovaným rozsudkom Altmann a i./Komisia z 19. decembra 1991 vyhlásené za diskriminačné, pracovníci projektového tímu poskytnutí spoločnému podniku jeho členmi a pracovníci uvedení v tomto článku patriaci do skupiny „iných pracovníkov“, budú prijímaní na miesta dočasných zamestnancov v súlade s PZOZ.

- 111 Skupina „iných pracovníkov“ je definovaná iba spôsobom prijímania uvedeným v stanovách JET. Okrem toho, ako sa uvádza v bode 102 vyššie, spornou nie je povinnosť stanovená v uvedených stanovách prijímať do zamestnania „iných pracovníkov“ na základe zmlúv pre dočasných zamestnancov, ale otázka, či žalobcovia, keďže v skutočnosti patrili do projektového tímu, mali byť prijatí do zamestnania za podmienok stanovených pre prijímanie do tejto osobitnej skupiny.
- 112 Komisia a Rada tvrdia, že možnosť prijímania „iných pracovníkov“ na základe zmlúv pre dočasných zamestnancov uvedená v stanovách JET nebola nikdy využitá a že inštitúcie Spoločenstva, ktoré môžu kedykoľvek uzatvoriť zmluvy o dodávke tovarov a služieb, môžu slobodne rozhodnúť o spôsoboch prijímania do projektového tímu. Nemali v žiadnom prípade povinnosť prijímať „iných pracovníkov“ na základe zmlúv pre dočasných zamestnancov.
- 113 Skutočne, inštitúcie Spoločenstva majú pri voľbe najvhodnejších prostriedkov na uspokojenie svojich personálnych potrieb právo rozsiahlej voľnej úvahy (rozsudok Súdneho dvora z 28. februára 1989, Van der Stijl a i./Komisia, 341/85, 251/86, 258/86, 259/86, 262/86 a 266/86, 222/87 a 232/87, Zb. s. 511, bod 11), najmä pokiaľ ide o prijímanie dočasných zamestnancov (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 17. novembra 1998, Fabert-Goossens/Komisia, T-217/96, Zb. VS s. I-A-607 a II-1841, bod 29). To isté platí aj pri organizácii a fungovaní spoločného podniku (rozsudok Altmann a i./Komisia, už citovaný v bode 154).

- 114 Okolnosť, že stanov JET stanovili, že „iní pracovníci“ projektového tímu sa prijímajú na základe zmlúv pre dočasných zamestnancov, nezaväzovala Komisiu k takému spôsobu prijímania, ak to nezodpovedalo potrebám projektového tímu. Vedenie spoločného podniku malo voľnosť pri určovaní veľkosti podielu na zložení projektového tímu pri každej z dvoch skupín pracovníkov uvedených v článku 8.1 stanov (pracovníci poskytnutí členmi spoločného podniku a iní pracovníci), pričom jeho rozhodnutie sa odrazilo v plánovanom počte zamestnancov v ročnom rozpočte. Vedenie podniku mohlo prostredníctvom spoločností poskytujúcich pracovníkov alebo služby zabezpečovať rozličné činnosti nevyhnutné na fungovanie spoločného podniku, s výnimkou úloh zverených mu zmluvami (rozsudok Mulfinger a i./Komisia, už citovaný, bod 14), ktoré mal projektový tím plniť pod vedením riaditeľa projektu.
- 115 Naopak, vedenie JET nemohlo uzatvárať takéto zmluvy so spoločnosťami poskytujúcimi pracovníkov alebo služby so zámerom vyhnúť sa použitiu služobného poriadku (rozsudky Súdneho dvora z 20. júna 1985, Klein/Komisia, 123/84, Zb. s. 1907, bod 24, a Mulfinger a i./Komisia, už citovaný, bod 11). Úlohy zverené inštitúciám Spoločenstva Zmluvami nemožno totiž preniesť na externé podniky, ale musia byť vykonávané pracovníkmi podliehajúcimi služobnému poriadku (rozsudok Mulfinger a i./Komisia, už citovaný, body 13 a 14).
- 116 Ako vyplýva z rozhodnutia 78/471 uvedeného v bodoch 8, 107 a 109 vyššie, projekt JET predstavoval významnú etapu v pokračovaní programu ESAE „Jadrová syntéza“, ktorá v dôsledku svojej vedeckej a technologickej zložitosti, významu pre zabezpečenie zásobovania Spoločenstva, ako aj finančných zdrojov a pracovníkov nevyhnutných na jej realizáciu odôvodňovala založenie spoločného podniku. Takýto projekt, ktorého realizáciu zabezpečoval projektový tím JET upravený v stanovách, ako bolo uvedené v bode 107 vyššie, patril k úlohám uvedeným v bodoch 1 a 2 vyššie, ktoré boli zverené Spoločenstvu Zmluvou ESAE.

- 117 V dôsledku toho, keďže v rámci spoločného podniku JET išlo o úlohy, ktoré podľa súdnej praxe vyplývajúcej z už citovaného rozsudku Mulfínger a i./Komisia boli zmluvami zverené inštitúciám Spoločenstva, mohli byť tieto úlohy, ak neboli vykonávané pracovníkmi poskytnutými členmi spoločného podniku, plnené len „inými pracovníkmi“ prijatými podľa právnej úpravy použiteľnej na dočasných zamestnancov v súlade s PZOZ, ako vyžadovali pôvodné stanovky JET.
- 118 Z tohto dôvodu je potrebné určiť, či žalobcovia, napriek právnej a rozpočtovej situácii, v ktorej sa nachádzali, musia byť vzhľadom na funkcie, ktoré im boli zverené, považovaní za súčasť projektového tímu uvedeného v článku 8 stanov.
- 119 V tejto súvislosti nie je podstatné tvrdenie Komisie podporovanej Radou, podľa ktorého neboli žalobcovia v žiadnom právnom vzťahu so spoločným podnikom JET a neboli nikdy považovaní za súčasť projektového tímu, v rámci ktorého sa nepristúpilo k žiadnemu prijímaniu iných pracovníkov, pretože treba presne určiť, či je alebo nie je legálne, že bolo vylúčené zaradenie žalobcov do projektového tímu spolu so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami na ich postavenie.

O funkciách vykonávaných žalobcami v JET

- 120 Účastníci konania majú odlišný názor na povahu úloh, ktoré žalobcovia vykonávali v službe spoločného podniku JET. Dotknuté osoby tvrdia, že podľa ich kvalifikácií, funkcií a ich zodpovednosti boli v skutočnosti členmi projektového tímu. Komisia naopak zastáva názor, že dotknuté osoby predstavovali heterogénnu skupinu zloženú z bezvýznamných zamestnancov, ktorých úlohy, dotknutými osobami preceňované, vo väčšine prípadov nezodpovedali úlohám členov projektového tímu.

- 121 Ako vyplýva zo spisu a najmä z klasifikácie pracovných miest žalobcov, uvedenej v prílohe vyjadrenia k žalobe, išlo o 37 technikov, 23 inžinierov, 18 projektantov, 10 vedúcich tímu alebo skupiny, 5 administratívnych síl, 1 zamestnanca bezpečnostnej služby a 1 špecializovaného zvérača. Pracovné miesta a kvalifikácie žalobcov, ako boli uvedené Komisiou, svojou povahou a úrovňou zjavne zodpovedajú postaveniu členov projektového tímu. Okrem toho Komisia na pojednávaní z 8. mája 2003 uznala, že neexistovali žiadne podstatné rozdiely medzi riadnymi členmi projektového tímu a žalobcami, pretože kvalifikácie a odborné skúsenosti oboch skupín boli podobné, ale že spôsob prijímania takých pracovníkov ako boli žalobcovia „s cieľom zaplátania dier“ odôvodňovali administratívne hľadiská.
- 122 Túto podobnosť funkcií potvrdzuje organizačná štruktúra JET. Správa o činnosti JET za rok 1997 predložená ako príklad preukazuje, že zmluvní pracovníci boli zastúpení takmer vo všetkých službách JET bez toho, aby sa robil rozdiel medzi nimi a ich kolegami, riadnymi členmi projektového tímu, pričom títo zmluvní pracovníci boli zaradení na pracovné miesta s rovnakým názvom ako pracovné miesta ich kolegov. Okrem toho z organizačnej štruktúry vyplýva, že v štyroch prípadoch „Finance service“ (finančná služba), „Quality Assurance Group“ (skupina zabezpečujúca kvalitu), „Remote Handling Group“ (skupina diaľkovej obsluhy) a „Magnet Systems Group“ (skupina magnetických systémov) bol vedúci služby alebo tímu zmluvnými pracovníkom.
- 123 Okrem toho je nepochybné, že niektorí žalobcovia niesli zodpovednosť v projektovom tíme. Uvedenie niektorých z nich v organizačnej štruktúre JET alebo iných dokumentoch spoločného podniku predstavuje ďalší dôkaz o skutočnom začlenení dotknutých osôb do tohto tímu. Práve v tejto súvislosti Komisia uznala, že niektorí žalobcovia poskytli vedecké príspevky do niektorých výročných správ o stave vývoja JET.
- 124 Osobitné prípady niektorých žalobcov, ktorí pracovali na administratívnych a technických miestach alebo ojedinelý prípad špecializovaného zvérača nemenia

nič na predchádzajúcich zisteniach, pretože projektový tím, ako už bolo uvedené vyššie, očividne nebol vopred definovanou, stálou a ohraničenou skupinou a pracovníci žalobcov skôr alebo neskôr počas realizácie programu JET mali svoj ekvivalent v projektovom tíme. V prípade špecializovaného zvárača, ktorý bol osobitne uvedený na pojednávaní z 8. mája 2003, Komisia nepoprela, že bol odborníkom vo svojej oblasti a že iní členovia projektového tímu mali podobnú zodpovednosť ako on.

125 Navyše spôsob prijímania žalobcov do zamestnania sa podstatne nelíšil od spôsobu prijímania pracovníkov UKAEA a iných členov spoločného podniku. Z vyjadrení Komisie uvedených v jej liste z 19. februára 2003, ktorým odpovedala Súdu prvého stupňa na písomnú otázku, vyplýva, že tak v prípade jedných, ako aj v prípade druhých vedenie JET uskutočnilo výber a pozvali ich na pohovor. Jediný rozdiel spočíval v tom, že pracovníkov poskytnutých členmi spoločného podniku vymenoval riaditeľ JET, zatiaľ čo pri zmluvných pracovníkoch bolo prijatie dotknutých osôb podmienené schválením zo strany riaditeľa a súhlasom výkonného výboru JET.

126 Ustanovenia individuálnych alebo hromadných zmlúv uzatváraných medzi spoločným podnikom JET a tretími spoločnosťami rovnako preukazujú, že pracovné podmienky žalobcov určovalo vedenie JET, že žalobcovia boli podriadení vedeniu JET a boli povinní dodržiavať právne predpisy platné pre spoločný podnik (článok 3 individuálnej štandardnej zmluvy a článok 5 hromadnej štandardnej zmluvy). Žalobcovia tvrdia a nebolo to popreté, že ich pracovné podmienky tak z hľadiska skutočnej organizácie, ako aj z obsahového a metodického hľadiska určovalo vedenie spoločného podniku JET.

127 Správy o činnosti JET potvrdzujú úzku spoluprácu zmluvných pracovníkov v rámci projektového tímu a preukazujú, že úlohy projektového tímu mohli byť bez rozdielu zverené riadnym členom tohto tímu alebo zmluvným pracovníkom. V správe za rok 1981 sa s poukazom na nárast počtu členov projektového tímu uvádza, že (strana

14): „Prijímanie niektorých pracovníkov, najmä inžinierov a technikov je naďalej ťažké, však isté zlepšenie nastalo v druhom polroku bežného roka pri prijímaní britských pracovníkov ako inžinierov a technikov. Naďalej však bolo nevyhnutné zamestnávať značný počet zmluvných pracovníkov.“

- ¹²⁸ Zo spisu vyplýva, že zmluvní pracovníci vo významnej miere a trvale pokrývali z kvantitatívneho hľadiska potrebu ľudských zdrojov počas celej existencie spoločného podniku.

O personálnych potrebách projektového tímu

- ¹²⁹ Zdá sa, že rada JET, ktorá sa pôvodne rozhodla obsadzovať zmluvnými pracovníkmi pracovné miesta vyžadujúce priemyselnú a technickú kvalifikáciu, ako je uvedené v bode 102 vyššie, neskôr značne rozšírila tento spôsob predovšetkým v rámci prijímania skupín na základe zmluvy. Komisia vo svojom vyjadrení k žalobe upresnila, že spoločný podnik musel uzatvárať zmluvy s cieľom získať pracovníkov v prípade ťažkostí členov JET vyslať do projektového tímu potrebných vedeckých, technických a administratívnych pracovníkov v zmysle stanov. Súd prvého stupňa v bode 100 už citovaného rozsudku Altmann a i./Komisia konštatoval, že „v nadväznosti na vysvetlenie dohody o podpore hostiteľskou organizáciou, dojednanej v roku 1987 a podpísanej radou JET v roku 1988, bola značná časť služieb poskytovaných predtým hostiteľskou organizáciou na základe tejto dohody neskôr poskytovaná vo forme obchodných zmlúv uzatvorených na základe výberových konaní“.

- 130 Zmluvní pracovníci boli prijímaní buď na základe individuálnych zmlúv, alebo na základe hromadných zmlúv (skupiny pracovníkov) spôsobmi zhrnutými v bodoch 28 a 29 vyššie. 53 žalobcov bolo prijatých na základe individuálnych zmlúv a 42 na základe hromadných zmlúv. Takto prijatí pracovníci boli v rozpočte zahrnutí do plánovaného stavu zamestnancov, no v organizačnej štruktúre netvorili súčasť projektového tímu.
- 131 Z výňatkov z výročných správ JET za roky 1981, 1986, 1989, 1990 a 1998 doložených do spisu, ako aj zo správy Dvora audítorov o JET za rok 1987 vyplýva vysoký počet zmluvných pracovníkov vyplácaných tretími podnikmi, ktoré ako zmluvní partneri JET poskytovali spoločnému podniku počas jeho existencie pracovnú silu.
- 132 Ako vyplýva z kapitoly „Pracovníci“ v týchto správach, zmluvní pracovníci, ktorí nebol súčasťou projektového tímu a boli od pracovníkov patriacich do projektového tímu oddelení, tvorili podstatnú časť všetkých pracovníkov pracujúcich na projekte, t. j. napríklad 37 % roku 1986 a 48 % roku 1998.
- 133 Správa za rok 1986 uvádza „nutnosť vo väčšej miere využívať zmluvných pracovníkov na uspokojenie potrieb pracovných síl“ a v nadväznosti na túto pripomienku naznačuje, že „zatiaľ čo odsúhlasené miesta v tíme zostali v počte 165 miest (z titulu ESAE), 260 miest UKAEA a 19 miest programu jadrová syntéza (generálne riaditeľstvo Komisie pre vedu, výskum a vývoj) rada JET odsúhlasila novú

hornú hranicu 210 miest pre zmluvných pracovníkov, t. j. zvýšenie o 44 miest oproti predchádzajúcemu roku". Uvedená správa dodáva:

„Zmluvné pracovné miesta sú obsadzované pracovníkmi, ktorí sú zamestnaní u spoločností a iných organizácií a sú poskytovaní na základe zmlúv medzi týmito spoločnosťami a JET.“

- 134 Správa Dvora audítorov z roku 1987 uvádza schválený počet 449 miest pre projektový tím a 231 zmluvných pracovných miest a počet skutočne obsadených 372 miest v rámci projektového tímu a 259 zmluvných pracovných miest. Ďalej správa poukazuje na to, že zmluvní pracovníci nie sú v priamom vzťahu k spoločnému podniku JET, ale sú zamestnávaní spoločnosťami, ktoré uzatvorili zmluvy so spoločným podnikom na základe výberových konaní. Na základe žiadosti Dvora audítorov zaúčtovalo vedenie spoločného podniku náklady súvisiace s prijatím zmluvných pracovníkov do personálnych výdavkov.
- 135 Komisia potvrdila vo svojom liste z 19. februára 2003 uvedenom v bode 125 vyššie štatistické údaje uvedené v správach JET za roky 1986, 1989 a 1998 týkajúce sa pracovných miest plánovaných v rozpočte a skutočne obsadených v projektovom tíme a mimo tohto tímu, t. j. zmluvných pracovníkov.

Rok	1986		1989		1998	
	rozpočet	obsadené	rozpočet	obsadené	rozpočet	obsadené
Predpoklady/skutočnosť						
Pracovné miesta v tíme	444	384	470	383	Bez údajov	242,5
Zmluvné pracovné miesta	210	229	210	242	Bez údajov	255

136 Zdá sa, že masívne využívanie zmluvných pracovníkov, akými boli žalobcovia, vedením JET na pokrytie personálnych potrieb, ktoré neboli schopní uspokojiť členovia spoločného podniku poskytnutím vlastných pracovníkov, ako je uvedené v bode 129 vyššie, bolo uskutočňované s cieľom splnenia úloh projektového tímu. Výročné správy JET zreteľne ukazujú pretrvávajúce ťažkosti spoločného podniku v tejto oblasti, ako napríklad správa z roku 1981 uvedená v bode 127 vyššie, ktorá uvádza najmä problém s inžiniermi a technikmi. Z týchto správ vyplýva, že počas celej existencie JET rozsiahle a opakované prijímanie zmluvných pracovníkov napomáhalo riešiť tieto ťažkosti. Z tabuľky uvedenej v bode 135 vyššie okrem toho vyplýva, že pracovné miesta plánované v rozpočte pre projektový tím nemohli byť vždy obsadené a boli dopĺňané zmluvnými pracovníkmi.

137 Navyše, účasť väčšina žalobcov na projekte JET bola dlhodobá. Z 95 žalobcov 51 pracovalo pre spoločný podnik viac ako desať rokov, z nich 20 viac ako pätnásť rokov a 11 viac ako dvadsať rokov. 12 z 18 projektantov pracovalo viac ako 17 rokov na projekte JET. 33 z 37 technikov a 14 z 23 inžinierov spolupracovali viac ako 7 rokov. Ako už bolo uvedené, ročné zmluvy dotknutých osôb bolo možné predlžovať a boli predlžované. Žalobcovia tvrdia a nebolo to popreté, že vedenie JET žiadalo prijatie a následné predlžovanie zmluvy pre jedného alebo niekoľkých z nich. Táto dlhodobá účasť pracovníkov s osobitnou kvalifikáciou svedčí o tom, že uspokojovali trvalú potrebu a že ich úlohy boli pre projekt JET dôležité.

138 Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobcovia vykonávali úlohy rovnocenné s úlohami riadnych členov projektového tímu a dôvodom ich prijatia bolo doplnenie nedostatku pracovníkov poskytovaných členmi spoločného podniku, ktorý pretrvával počas celej existencie programu JET.

- 139 Napokon Komisia na pojednávaní 8. mája 2003 uznala, že žalobcovia vykonávali pre projekt JET, ktorý bol významným výskumným projektom podľa Zmluvy ESAE, zásadnú prácu. Žalovaná však tvrdí, že súdna prax vyplývajúca z už citovaného rozsudku Mulfínger a i./Komisia je použiteľná len v prípade, keď sú dotknuté funkcie súčasťou verejnej služby Spoločenstva a ide o charakteristické úlohy, ktoré môžu vykonávať len zamestnanci Spoločenstva. Takýto výklad Komisie sa odchyľuje od kritérií, ktoré uviedol Súdny dvor. V prejednávanej veci a v súlade so súdnou praxou vyplývajúcou z citovaného rozsudku Mulfínger a i./Komisia, treba funkcie členov projektového tímu, ktorí sa priamo a nie iba okrajovo zúčastňovali na realizácii programu v záujme Spoločenstva, na účely ktorého bol spoločný podnik založený podľa Zmluvy ESAE, považovať za funkcie, ktoré sú súčasťou výskumného poslanca zverenieho ESAE, a ktoré z tohto dôvodu musia byť vykonávané na základe služobného poriadku tak, ako to okrem iného predpokladá aj článok 8 stanov JET.
- 140 Na záver je možné sa dôvodne domnievať, že vzhľadom na úlohy, ktoré plnili zmluvní pracovníci, a vzhľadom na vysoký počet dotknutých pracovných miest počas celej doby existencie spoločného podniku, nemohol byť projekt JET úspešne realizovaný bez zmluvných pracovníkov. Rozlišovanie medzi pracovníkmi patriacimi do projektového tímu a pracovníkmi, ktorí nie sú jeho súčasťou, teda nie je v súlade s dokázaným funkčným rozlišovaním týchto dvoch skupín pracovných miest. Z tohto dôvodu je nevyhnutné konštatovať, že takýmto rozlišovaním, ktorého cieľom a účinkom bolo neprijímať dotknuté osoby do zamestnania na základe zmlúv dočasných zamestnancov v súlade s PZOZ a stanovami JET, došlo k porušeniu týchto stanov.

O zavinenom porušení predpisov

- 141 Z uvedeného vyplýva, že žalobcovia plnili úlohy, ktoré boli pre poslanie spoločného podniku JET zásadné a zodpovedali úlohám, ktoré vykonávali iní členovia projektového tímu, s ktorými bez rozdielu splyvali. V skutočnosti teda patrili k projektovému tímu. Z tohto dôvodu mali byť žalobcovia prijatí do zamestnania ako

„iní pracovníci“ tvoriaci projektový tím v súlade so stanovami JET, ako bolo uvedené v bode 100 vyššie. Ich zamestnanie ako zmluvných pracovníkov prostredníctvom tretích podnikov predstavuje teda zneužitie konania. Rovnako svedčí aj o trvalej diskriminácii dotknutých osôb, ktorú Komisia a Rada neodôvodnili spôsobom, ktorý by bol v súlade s platnou právnou úpravou.

- 142 Komisia tým, že žalobcom v rozpore so stanovami JET neponúkla zmluvy dočasných zamestnancov, porušila pri výkone svojej administratívnej právomoci práva dotknutých osôb vyplývajúce z týchto stanov. Takéto konanie, ktoré malo za následok zachovanie právne diskriminujúceho postavenia dotknutých pracovníkov v porovnaní s riadnymi členmi projektového tímu počas celej existencie spoločného podniku JET, je zrejším pochybením príslušnej inštitúcie Spoločenstva. Uvedené zavinené protiprávne konanie môže v dôsledku toho viesť k vzniku zodpovednosti Spoločenstva.

O zmene stanov JET roku 1998

- 143 Zmena stanov v októbri 1998, v dôsledku ktorej bol z článku 8 vypustený pojem „iní pracovníci“ (pozri bod 26 vyššie), nemá vplyv na predchádzajúce zistenia. Táto zmena nemohla ovplyvniť postavenie dotknutých osôb, pretože všetky osoby boli prijaté do zamestnania ešte pred touto zmenou, ako je uvedené v bode 27 vyššie. Okrem toho väčšina žalobcov pracovala v spoločnom podniku JET až do ukončenia projektu, pričom spoločný podnik sa nikdy nepokúšal ich zamestnanie ukončiť.

- 144 Bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o námietke protiprávnosti vznesenej žalobcami uvedenej v bode 89 vyššie, stačí pripomenúť, že inštitúcie Spoločenstva majú vždy možnosť v rámci rozpočtových limitov prijímať dočasných zamestnancov

v súlade s PZOZ a predlžovať existujúce zmluvy. Ak dotknuté funkcie zodpovedali podstatným úlohám projektu JET tvoriacim súčasť poslania spoločného podniku a boli uvedené v organizačnej štruktúre, ako už bolo uvedené, nebolo možné zákonne využívať služby externých podnikov (rozsudok Mulfinger a i./Komisia, už citovaný, body 11 a 14).

- 145 Aj keď zmenené stanov JET uvedené v bode 26 vyššie, ktoré nadobudli účinnosť 21. októbra 1998, na rozdiel od svojho pôvodného znenia už výslovne neupravovali skupinu „iných pracovníkov“ a spôsob ich prijímania na dočasné pracovné miesta, naďalej platilo, že ak nemohli byť zásadné úlohy projektu vykonávané pracovníkmi poskytovanými členmi spoločného podniku uvedenými v bode 8.3 zmenených stanov, mali byť vykonávané v rámci PZOZ, na ktorý zmenené stanov okrem iného v súvislosti s poskytovanými pracovníkmi odkazovali.
- 146 Zmeny stanov JET teda nevylučovali možnosť uzatvoriť so žalobcami v súlade s PZOZ zmluvy dočasných zamestnancov, ktoré mali byť uzavreté s prihliadnutím na ich funkcie. Keďže takéto zmluvy počas účinnosti zmenených stanov uzavreté neboli, je nutné konštatovať, že zavinené protiprávne konanie voči žalobcom uvedené v bode 140 vyššie pokračovalo až do ukončenia projektu JET.

O príčinnej súvislosti

Tvrdenia účastníkov konania

- 147 Komisia tvrdí, že aj keby sa mali prijímať „iní pracovníci“ ako dočasní zamestnanci, nebolo by prijatie žalobcov do zamestnania v žiadnom prípade isté, pretože by

museli spĺňať zodpovedajúce podmienky prijatia a ich šance na úspech vo výberovom konaní by boli sotva 25 %. Žalovaná dodáva, že dotknuté osoby, ktoré sa nezúčastnili výberového konania uplatňovaného na členov projektového tímu, sa nikdy neuchádzali o oznámené voľné miesta v projektovom tíme, čo dovoľuje domnievať sa, že nemali požadované kvalifikácie. Komisia sa domnieva, že chýba príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a uplatňovanou škodou.

- 148 Žalobcovia zastávajú názor, že by mali veľmi dobré šance byť prijatí za dočasných zamestnancov, pretože vykonávali rovnaké úlohy ako členovia projektového tímu, mali podobné kvalifikácie a mnohí z nich mali v projektovom tíme rovnakú zodpovednosť, prípadne nahrádzali tých členov tímu, ktorí odišli z JET. Navyše väčšina z nich bola zamestnaná dlhší čas v JET na plný úväzok, čo dokazuje, že spĺňali požiadavky vedenia spoločného podniku.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 149 Pre záver o príčinnej súvislosti sa v zásade vyžaduje predloženie dôkazu priameho a určitého kauzálneho vzťahu medzi pochybením inštitúcie Spoločenstva a uplatňovanou škodou (rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. septembra 1999, Hautem/BEI, T-140/97, Zb. VS s. I-A-171 a II-897, bod 85).

- 150 V služobných sporoch je však stupeň istoty príčinnej súvislosti požadovaný súdnou praxou dosiahnutý v prípade, ak protiprávne konanie inštitúcie Spoločenstva určitým spôsobom zbavilo dotknutú osobu nie nevyhnutne prijatia do zamestnania, na ktoré dotknutá osoba nikdy nemôže preukázať nárok, ale reálnej možnosti byť prijatá ako úradník alebo zamestnanec, čím bola dotknutej osobe spôsobená

majetková ujma vo forme straty na zárobku. Ak sa za okolností prejednávanej veci zdá veľmi pravdepodobné, že príslušná inštitúcia Spoločenstva by pri zákonomnom postupe dotknutú osobu prijala, teoretická neistota týkajúca sa výsledku riadne uskutočneného prijímania do zamestnania, nemôže vylučovať náhradu skutočnej majetkovej ujmy, ktorá vznikla dotknutej osobe odňatím práva uchádzať sa o pracovné miesto podľa služobného poriadku, ktoré mohla reálne získať.

- 151 V prejednávanej veci je takýto nárok na náhradu škody preukázaný v prípade, ak žalobcovia preukážu, že v každom prípade boli zbavení reálnej možnosti pracovať pre projekt JET na základe ustanovení služobného poriadku, a tým im bola spôsobená majetková škoda (rozsudok Rada/de Nil a Impens, už citovaný, body 28 a 29).
- 152 Z dôvodu, že k prijatiu podľa ustanovení služobného poriadku nedošlo a naopak, bol vytvorený paralelný systém s cieľom neprijímať dočasných zamestnancov, je príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a spôsobenou majetkovou škodou preukázaná v takej miere, do akej dotknuté osoby stratili reálnu možnosť byť prijaté.
- 153 Tento prístup sa uplatňuje pri sporoch v oblasti verejnej služby najmä vtedy, keď ide o posúdenie dôsledkov nesprávneho nového zaradenia na ďalší vývoj služobného postupu príslušného zamestnanca (rozsudok Rada/de Nil a Impens, už citovaný, body 28 a 29).
- 154 Je teda potrebné posúdiť, či žalobcovia s prihliadnutím na ich kvalifikácie, ich úlohy v službách JET a predlžovanie ich zamestnania mali reálne šance byť prijatí ako dočasní zamestnanci v prípade, ak by sa uskutočnilo konanie vyžadované stanovami JET.

155 Už bolo uvedené, že funkcie žalobcov, ich kvalifikácie, podmienky ich prijímania a ich pracovné podmienky boli podobné ako u členov projektového tímu, ktorí boli ako takí uznaní vedením JET, že projektový tím nemohol ukončiť projekt bez pomoci zmluvných pracovníkov, ktorí tvorili podstatnú časť pracovníkov zaradených na výkon práce pre projekt počas celej jeho existencie, a že v dôsledku takmer automatického predlžovania ročných zmlúv dotknutých osôb nakoniec väčšina z nich pracovala v službách spoločného podniku celkovo veľmi dlhý čas.

156 Tieto okolnosti preukazujú, že zmluvní pracovníci boli potrební na realizáciu projektu JET, že žalobcovia mali požadované kvalifikácie na úlohy, na plnenie ktorých boli zamestnaní, a že vedenie JET bolo spokojné s ich prácou, a preto iniciovalo a schvalovalo predlžovanie ročných zmlúv. Komisia okrem toho nepreukázala, že ak by uspokojovala personálne potreby prostredníctvom dočasných zmlúv, ako to predvídajú stanovy JET, neboli by žalobcovia prijatí (rozsudok Rada/de Nil a Impens, už citovaný, body 28 a 29). V dôsledku toho žalobcovia právne dostatočným spôsobom preukázali, že protiprávnym konaním voči nim stratili šancu na prijatie ako dočasní zamestnanci.

157 Hoci Komisia namieta, že žalobcovia sa nikdy neuchádzali o voľné miesta v projektovom tíme, nepreukázala, najmä predložením oznámení o voľných miestach, že boli voľne dostupné aj pre externých pracovníkov, a neuviedla ani periodicitu týchto oznámení. Žalovaná vo svojom vyjadrení uvedenom v bodoch 125 a 135 vyššie poukazuje len na vývoj stavu pracovníkov JET a uvádza ojedinelý prípad, keď bolo do projektového tímu roku 1989 prijatých na základe zmluvy trinásť pracovníkov. Pokiaľ ide o pracovné miesta obsadené žalobcami, zjavne nedošlo k ponuke zamestnania na základe zmluvy dočasného zamestnanca. Naopak sa zdá, že takzvané miesta „v projektovom tíme“ boli „vyhradené“ pre pracovníkov členov spoločného podniku, ktorí boli prijímaní na miesta dočasných zamestnancov podľa ESAE, zamestnancov Komisie a pracovníkov UKAEA, a že časť zmluvných pracovníkov mohla byť do tohto tímu prijatá len vo veľmi obmedzenom rozsahu.

- 158 Príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a spôsobenou škodou je teda z právneho hľadiska dostatočne preukázaná a odôvodňuje náhradu škody, ktorú žalobcovia utrpeli v dôsledku straty reálnej šance na uzavretie zmluvy dočasného zamestnanca Európskych spoločností.

O škode

Tvrdenia účastníkov konania

- 159 Žalobcovia tvrdia, že utrpeli majetkovú ujmu, ktorá pozostáva z troch častí: strata na čistom zarábku za obdobie, počas ktorého každý z nich pracoval pre projekt JET, u žalobcov, ktorí pracovali až do skončenia projektu 31. decembra 1999 aj stratu na čistom zarábku za obdobie piatich rokov alebo až do dovŕšenia 60 roku veku, ak nastalo v rámci tejto päťročnej lehoty, z dôvodu, že nezískali iné pracovné miesto v Komisii, a stratu na dôchodku v rámci dôchodkového systému Spoločenstva.
- 160 Každý zo žalobcov predložil vyčíslenie individuálnych nárokov a použitú metódu výpočtu. Navyše žiadajú náhradu škody vo výške dane v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, ktorá bude vyrubená za každé odškodnenie.
- 161 Komisia odmieta všetky nároky žalobcov na náhradu škody a zastáva názor, že v prípade, ak bude uznaná za zodpovednú, možno sa dovolávať jej zodpovednosti len za obdobie po vyhlásení už citovaného rozsudku Altmann a i./Komisia.

162 Žalovaná uplatňuje, že tvrdenia o spôsobenej škode sú všeobecné a že finančné nároky neboli precízne formulované a vysvetlené. Domnieva sa, že žiadosť žalobcov o odškodnenie je v rozpore s článkami 44 a 47 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa a ako taká je neprípustná.

163 Komisia spochybňuje spôsob vyčíslenia nárokov žalobcov. Zastáva názor, že žalobcovia nemôžu byť zaradení rovnako ako zamestnanci ESAE, a považuje tvrdenia žalobcov týkajúce sa nimi uplatňovaných strát za nepreskúmateľné. Komisia odmieta akúkoľvek náhradu škody, ktorá vznikla po skončení projektu JET 31. decembra 1999. Pokiaľ ide o daňový dopad dodáva, že ide o dôsledok nevyhnutného rozdielu medzi zamestnaním podľa vnútroštátneho práva a zamestnaním podľa práva Spoločenstva a nie je isté, či odškodnenie nesprávneho služobného postupu podlieha podľa názoru daňovej správy Spojeného kráľovstva dani.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

164 Prípomienky žalovanej týkajúce sa prípustnosti návrhov na náhradu škody nie sú opodstatnené. Žaloba jasne a presne uvádza zložky uplatňovanej škody, kde sa rozlišuje medzi stratou na zárobku, stratou na dôchodku a stratou vo vzťahu k určitým príspevkom a zvýhodneniam. V prílohe je záznam o spôsobe výpočtu strát a vyčíslená celková suma uplatňovanej straty každého žalobcu. Nakoniec detailné vyčíslenie návrhov na náhradu škody každého žalobcu bolo uvedené v replike. Žalovaná mala možnosť vyjadriť sa k týmto údajom. Návrhy sú teda prípustné (rozsudky Súdu prvého stupňa z 30. septembra 1998, Coldiretti a i./Rada a Komisia, T-149/96, Zb. s. II-3841, body 47 až 49, a z 29. októbra 1998, TEAM/Komisia, T-13/96, Zb. s. II-4073, body 28 a 29).

- 165 Majetková ujma uplatňovaná žalobcami pozostáva hlavne zo straty príjmu v podobe platu, súvisiacich výhod a nárokov na dôchodok počas alebo z dôvodu ich zamestnania u JET a straty príjmu spojeného s vyhlídkou budúceho zamestnania, ktoré im mohlo byť Komisiou ponúknuté po roku 1999.
- 166 Táto ujma vyplýva z porovnania finančných podmienok zamestnania, ktoré by sa na žalobcov vzťahovali, ak by boli prijatí na dočasné pracovné miesta a skutočných finančných podmienok, ktoré mali ako zamestnanci tretích podnikov. Je nepochybné, že zmluvní pracovníci boli v porovnaní s dočasným zamestnancom finančne znevýhodnení.
- 167 Za obdobie pôsobenia v spoločnom podniku JET vyplýva ujma vzniknutá žalobcom z rozdielu medzi zárobkom a s ním spojenými výhodami a nárokmi na dôchodok, ktoré by boli dotknutým osobám vyplatené alebo by boli dosiahnuté, keby pracovali pre projekt JET ako dočasní zamestnanci, a zárobkom a s ním spojenými výhodami a nárokmi na dôchodok, ktoré im ako zmluvnými pracovníkom boli skutočne vyplatené alebo nimi dosiahnuté.
- 168 Za obdobie pôsobenia v spoločnom podniku JET vyplýva ujma vzniknutá žalobcom z rozdielu medzi zárobkom a s ním spojenými výhodami a nárokmi na dôchodok, ktoré by boli dotknutým osobám vyplatené alebo by boli dosiahnuté, keby pracovali pre projekt JET ako dočasní zamestnanci, a zárobkom a s ním spojenými výhodami a nárokmi na dôchodok, ktoré im ako zmluvnými pracovníkom boli skutočne vyplatené alebo nimi dosiahnuté.

- 169 Náhrada škody každého žalobcu sa musí vypočítať odo dňa účinnosti najstaršej zmluvy, ktorú uzatvoril alebo ktorá bola predĺžená, pričom uvedené obdobie nesmie presiahnuť päť rokov odo dňa podania žiadosti o náhradu škody na Komisiu.
- 170 Súd prvého stupňa nemôže určiť náhradu škody patriacu každému žalobcovi na základe obsahu spisov. Preto vyzýva účastníkov konania, aby uzavreli dohodu na základe týchto zásad a kritérií.
- 171 Účastníci konania sa musia najskôr dohodnúť na pracovnom mieste a platovej triede, ktoré by zodpovedali funkciám vykonávaným jednotlivými žalobcami, ak by im boli odo dňa uvedeného v bode 169 vyššie ponúknuté zmluvy dočasných zamestnancov.
- 172 Následne sa musia dohodnúť na primeranom služobnom postupe každej dotknutej osoby odo dňa prijatia do zamestnania až do doby maximálne posledných piatich rokov uvedenej v bode 169 vyššie, zohľadňujúc priemerné zvyšovanie plátov pre zodpovedajúce pracovné miesto a platovú triedu zamestnanca ESAE, prípadne pracujúceho pre JET, ako aj možné povýšenie, ktoré mohol každý zo žalobcov dosiahnuť v danom období s prihliadnutím na platovú triedu a pracovné miesto, pričom sa vychádza z priemerného počtu povýšení priznaných dočasným zamestnancom ESAE v obdobnej situácii.
- 173 Porovnávanie postavenia dočasného zamestnanca Spoločenstva a postavenia uvedeného zmluvného zamestnanca, akým bol každý zo žalobcov, sa musí uskutočniť na základe čistých príjmov po odpočítaní príspevkov, zrážok a iných odvodov podľa platnej právnej úpravy. V tomto smere daňová právna úprava, či už Spoločenstva alebo britská, ktorej podliehajú predmetné sumy, nemá vplyv na podmienky porovnávania, ktorého predmetom musia byť čisté príjmy po zdanení, pričom treba pripomenúť, že úradníci a zamestnanci Spoločenstva podliehajú dani

vyberanej v prospech Spoločenstva [nariadenie Rady (EHS, ESAE, ESUO) č. 260/68 z 29. februára 1968, ktorým sa určujú podmienky a postup uplatňovania dane v prospech Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 56, s. 8), naposledy zmenené nariadením Rady (ES, ESAE) č. 1750/2002 z 30. septembra 2002 (Ú. v. ES L 264, s. 15)].

- 174 Náhrada sa musí vypočítať za obdobie začínajúce dňom uvedeným v bode 169 vyššie až do dňa, keď dotknutý žalobca buď prestal pracovať na projekte JET pred jeho ukončením 31. decembra 1999, alebo do tohto dátumu, ak dotknutý pracoval na projekte JET až do jeho ukončenia.
- 175 Žalobcovia žiadajú súčasne nahradiť aj daň, ktorá bude vyrubená daňovou správou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska pri danej náhrade škody spôsobenej Spoločenstvom.
- 176 Na náhradu, ktorá sa má vyplatiť každému žalobcovi s cieľom nahradiť mu stratu na plate a súvisiacich výhodách vypočítaných po zdanení, ako je uvedené v bode 173 vyššie, a ktorá sa má vypočítať podľa tých istých pravidiel s prihliadnutím na daň Spoločenstva, sa však musí vzťahovať daňová právna úprava použiteľná na sumy vyplácané Spoločenstvom jeho zamestnancom v zmysle článku 16 Protokolu o výsadách a imunitách úradníkov a zamestnancov Európskych spoločenstiev. Táto náhrada, ktorou sa rozumie náhrada po odpočítaní daní, nemôže preto podliehať vnútroštátnej dani. Z tohto dôvodu nemôže byť vyplatená žiadna dodatočná náhrada škody z dôvodu náhrady týchto odpočtov.
- 177 Účastníci konania sa pokúsia dospieť k dohode na základe zásad a kritérií uvedených vyššie v lehote šiestich mesiacov od vyhlásenia rozsudku. V prípade, že nedospejú k dohode, predložia v rovnakej lehote Súdu prvého stupňa svoje vyčíslené návrhy (pozri v tomto zmysle napríklad rozsudok Súdneho dvora z 5. októbra 1988, Hamill/Komisia, 180/87, Zb. s. 6141).

O trovách

178 O trovách konania sa rozhodne v konečnom rozsudku.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (prvá komora)

vyhlásil tento rozsudok:

- 1) **Komisia je povinná nahradiť každému zo žalobcov majetkovú ujmu, ktorá mu vznikla tým, že nebol prijatý na výkon práce v spoločnom podniku Joint European Torus (JET) ako dočasný zamestnanec Spoločenstiev.**

- 2) **Účastníci konania oznámia Súdu prvého stupňa v lehote šiestich mesiacov od vyhlásenia rozsudku finančnú sumu, na ktorej sa dohodli ako na náhrade z dôvodu spôsobenej ujmy.**

- 3) Ak nedôjde k uzavretiu dohody, oznámia účastníci konania v rovnakej lehote Súdu prvého stupňa svoje vyčíslené návrhy.

- 4) O trovách konania sa rozhodne v konečnom rozsudku.

Vesterdorf

Jaeger

Legal

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 5. októbra 2004.

Tajomník

Predseda

H. Jung

B. Vesterdorf